

DANSKE MAGAZIN

BIND 51

DANSKE MAGAZIN

INDEHOLDENDE BIDRAG
TIL

DEN DANSKE HISTORIES OPLYSNING

BIND 51

Redigeret af Erik Gøbel og Erik Nørr

UDGIVET AF

DET KONGELIGE DANSKE SELSKAB
FOR FÆDRELANDETS HISTORIE

KØBENHAVN

2010-2012

01

Danske Magazin bind 51

© 2010-2012 by Det Kgl. Danske Selskab for Fædrelandets Historie

Trykt hos Gullanders Bogtrykkeri a-s

ISSN 0070-2846

Trykningen er bekostet af Carlsbergfondet

Bind 51, hæfte 1, er redigeret af Erik Nørr

Bind 51, hæfte 2, er redigeret af Erik Gøbel

NATIONALMUSEET

2. afdeling
Biblioteket

Indhold

	Side
Michael Dupont og Jens Vellev: Thyco Brahes salg af hovedgården Knutstorp i Skåne 1594-98. Fra skøde til låsebrev	3
Sebastian Olden Jørgensen: Esaias Pufendorfs indberetninger om danske forhold 1665-75	33
Christian Larsen: At alting går alle vegne skikkelig og ret til. Provst Christian Laurembergs embeds- og visitatsbog 1689-95	73
Michael Bregnsbo: London – København – Celle. Dronning Caroline Mathildes korrespondance med sin bror kong George III og enkelte andre slægtninge 1766-75	141
Poul Erik Olsen: I alle Maader i Lighed med den blanke Slægt. Danske overvejelser om de vestindiske frikulørte 1815-18	193
Karl Peder Pedersen: Københavns Politi 1839. Om 81 engelske spørgsmål til Københavns Politi, og om de svar, der blev givet på dem	241
Anders Monrad Møller: Tre breve fra Caroline Amalie ...	287
Claus Friisberg: Chresten Bergs fængselsdagbog januar-juli 1886	295
Knud J. V. Jespersen: Tre øjenvidneskildringer af kaptajn Christian Otto Schlichtkrull om begivenheder på Amalienborg under den tyske besættelse af Danmark ...	337

John T. Lauridsen: Noget for noget. Det danske Udenrigsministeriums salgsmestød over for Tyskland efteråret 1943-sommeren 1944	359
Else Hansen: Professorvælde, politisk kritik og universitetsideer. Studietid – studiefrihed og Studienævn. To kilder fra 1960	419
Leon Jespersen: Gabriel Knudsen Akeleyes vejledning for udlandsrejsende	453
Asger Svane-Knudsen: Den Arabiske Rejse og Asiatisk Kompagni 1763-1766. Fire breve og en veksel fra Carsten Niebuhr i Bombay til guvernør Abbestée i Trankebar	483
Erik Gøbel: Dansk slavehandel på trekantruten. Guineisk Kompagnis instrukser 1771	515
Michael Bregnsbo og Henrik Horstbøll: Dronning Caroline Mathildes bøger. Et inventarium fra juli-august 1775 over dronning Caroline Mathildes efterladte bogsamling	555
Poul Erik Olsen: Planter, kaptajn Hans Christian Knudsens breve om emancipationen på St. Croix juli-oktober 1848	583
Anders Monrad Møller: Generalpostdirektør David Monrads selvbiografiske skitser	605
John T. Lauridsen: Franz Ebners indberetninger til Auswärtiges Amt om de erhvervsmæssige forhold i Danmark 1940-44	621
Forfatterliste	705
Personregister til bind 51, hæfte 1 og 2	707

Forord

Det hér foreliggende andet hæfte udgør anden halvdel af Danske Magazin bind 51, udkommet 2010-2012.

I bindets to hæfter er fremlagt en række interessante kilder til Danmarks historie. De strækker sig fra Tycho Brahe i 1590'erne til universitetspolitik i 1960'erne og geografisk helt ud til vore gamle tropekolonier i Asien, Afrika, og Amerika. Også tematisk kommer man vidt omkring i kilderne og indledningerne til dem.

Alle bidrag har været underkastet peer review (anonym fagfællebedømmelse) af sagkyndige medlemmer af Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie. Om Selskabet kan man læse på www.danskeselskab.dk. På hjemmesiden findes også en komplet oversigt over indholdet af Danske Magazin fra 1745 til i dag.

Forstanderskabet for Selskabet bringer en varm tak til Carlsbergfondet, som beredvilligt har bekostet trykningen af hele bind 51. Desuden takker vi Goods Fond, som til Christian Larsens bidrag har ydet støtte til indkøb af billedmateriale og oversættelse af græske og latinske citater, der er foretaget af lektor Helle Gjellerup. Vi siger også tak til sekretær Kirsten Christiansen på Rosenborg Slot for bistand ved korrekturlæsning og fremskaffelse af illustrationer.

København, sommeren 2012

Niels-Knud Liebgott
forstander

Anders Monrad Møller
kasserer

Erik Gøbel
sekretær

DANSKE MAGAZIN

BIND 51
FØRSTE HÆFTE

Redigeret af Erik Nørr

UDGIVET AF
DET KONGELIGE DANSKE SELSKAB
FOR FÆDRELANDETS HISTORIE

KØBENHAVN

2010

Danske Magazin bind 51, hæfte 1

Trykningen er bekostet af Carlsbergfondet

Foreløbigt forord til bind 51, hæfte 1

Det foreliggende hæfte udgør sammen med det kommende hæfte, der forventes at udkomme i 2012, bind 51 af Danske Magazin. Personregister til begge hæfter vil blive trykt bagerst i hæfte 2.

Trykningen er bekostet af Carlsbergfondet. Til Christian Larsens udgave af provst Christian Laurembergs embeds- og visitatsbog 1689-95 er der ydet støtte fra Goods Fond til indkøb af billedmateriale og til oversættelse af græske og latinske citater, som er foretaget af lektor Helle Gjellerup. Et par af bidragyderne har skaffet midler, så deres artikler kunne forsynes med farvebilleder.

Forstanderskabets medlemmer og sekretær på Rosenborg Kirsten Christiansen har ydet bistand ved korrekturlæsningen.

Alle artiklerne i dette hæfte har været underkastet peer review bedømmelse.

København august 2010

Erik Nørr
redaktør

Dansk slavehandel på trekantruten

Guineisk Kompagnis instrukser 1771

Af Erik Gøbel

Indledning

I alt omkring 100.000 afrikanere blev sendt som slaver til Vestindien ombord på danske skibe mellem 1670'erne og 1802. Dette antal udgjorde cirka 1 % af den totale transatlantiske slavehandel, som fra det 16. til det 19. århundrede skønnes at have omfattet 12½ million sorte slaver.

Det første danske slaveskib ankom til Sankt Thomas i 1675 eller 1676 med et i dag ukendt antal slaver ombord. Derefter tiltog denne trafik nogenlunde jævnt, så den i Guineisk Kompagnis periode – som vi skal beskæftige os med hér – fra 1766 til 1776 androg godt 2 trekantekspeditioner og knap 500 overførte slaver om året. Handelen kulminerede i de sidste ti år inden afskaffelsen med 12½ rejser og 2.500 slaver i årligt gennemsnit 1793-1802.¹

Fra 1671 til 1754 stod det oktrojerede Vestindisk-guineisk Kompagni for den transatlantiske slavehandel under dansk flag (og for administration af kolonien i Vestindien og forterne på Guineakysten). Efter en forholdsvis stille periode, hvor Rente-kammeret tog over, ønskede man, at et nyt kompagni på ny skulle puste liv i slavehandelen over Atlanten og forterne i Afrika.² På initiativ i 1764 af den københavnske handelsmand Henning Frederik Bargum og hans velstående svigermoder Catharina Gustmeyer oprettedes da Guineisk Kompagni, som fik kongelig oktroj 18. marts 1765.³ Kompagniet skulle forsyne Dansk Vestindien med afrikanske slaver og vedligeholde forterne i Guinea i 20 år. Det bargumske Handelssocietet fik ikke nationalt monopol på menneskehandelen, men benådedes som andre kompagnier med en række privilegier, først og fremmest af økonomisk art, og begunstigedes især for så vidt angik slavehandelen. Man

1. Trekanthandelen er senest behandlet i Erik Gøbel: *Danish Shipping along the Triangular Route, 1671-1802. Voyages and Conditions on Board*, i: *Scandinavian Journal of History*, 36, 2011, s. 136-156.

2. Om slavehandelens teknik og omfang, se Per O. Hernæs: *Slaves, Danes, and African Coast Society. The Danish Slave Trade from West Africa and Afro-Danish Relations on the Eighteenth-Century Gold Coast*, Trondhjem 1995. Se også Leif Svalesen: *Slaveskibet Fredensborg og dansk-norsk slavehandel i 1700-tallet*, Kbh. 1996.

3. Oktrojen er udgivet i Ole Feldbæk: *Danske handelskompagnier 1616-1843. Oktrojer og interne ledelsesregler*, Kbh. 1986, s. 441-448.

fik 1766 rejst 176.500 rigsdaler i aktiekapital, efter at en såkaldt konvention (interne ledelsesregler) for kompagniet havde opnået kongelig konfirmation 9. september samme år.⁴

Den drivende kraft i Det Oktrojerede Kongelige Danske Guineiske Handels Societet var og blev hoveddirektør Bargum, som mod klækkelig betaling administrerede kompagniet fra sit elegante domicil i Det gule Palæ i Amaliegade i Frederiksstaden. Kompagniets arkiv ligger i dag i Rigsarkivet. I alt afsendte man en lille snes skibsekspeditioner mod Guinea mellem 1766 og 1777, og de førte 3.000 slaver fra Afrika; men blandt andet de store udgifter til forternes opretholdelse indebar, at foretagendets økonomiske resultater kun blev magre.

Bargum havde fra starten store planer om at anvende de danske forter som udskibningssteder også for andre nationers slavehandlere. Kompagniet indgik således 5. juni 1769 i Paris en kontrakt med det franske Société de Cayenne, repræsenteret ved Pierre David og Jean Dubucq, om leverance af hele 1.200 slaver om året.⁵ Dette meget høje tal kunne danskerne dog langt fra leve op til, idet der på syv franske skibe 1770-1773 tilsammen kun blev udskibet 1767 slaver – eller knap 600 om året.⁶ Fransk mændene afbrød da også snart samarbejdet.

På grund af problemerne måtte Slavehandelssocietetet, som det rammende kaldtes i daglig tale, frasige sig koncessionen på forterne, så i 1776 overgik de til kronen, samtidig med at kompagniet trådte i likvidation. Bargum var allerede i 1774 personlig insolvent og forlod landet; opgørelsen af kompagniets aktiver og passiver resulterede i 1790 i, at der var 28.000 rigsdaler i kassen. Disse gik til udenlandske storkreditorer, medens aktionærernes indskud var tabt.

Efter Guineisk Kompagnis endeligt videreførte man den danske slavehandel over Atlanten for kongens regning indtil 1781, hvor Østersøisk-guineisk Handelsselskab blev oprettet og fik monopol på handelen i 30 år. Handelsselskabet kunne imidlertid ikke klare omstillingen i forbindelse med fredskrisen og trådte i likvidation allerede i 1786. Året efter overtog et københavnsk konsortium – Pingel, Meyer & Prætorius – eneretten, handelen og forterne for en periode af 28 år, nu med offentlig økonomisk støtte. Men med den berømte forordning af 16. marts 1792 om afskaffelse af den danske slavehandel over Atlanten var konsortiets forudsætninger helt ændret, så staten overtog selv administrationen af forterne og gav slavehandelen fri. Efter en hektisk 10 års overgangsperiode trådte forbudet mod handelen i kraft fra 1. januar 1803.⁷

Den danske slavehandel er relativt godt dokumenteret i de bevarede arkivalier i Rigsarkivet. Dette er da også en af grun-

4.

Konventionen er udgivet i Feldbæk: *Danske handelskompagnier ...*, 1986, s. 449-467.

5.

Ole Justesen: *Kolonierne i Afrika*, i: Ole Feldbæk og Ole Justesen: *Kolonierne i Asien og Afrika*, Kbh. 1980, s. 380-382.

Kontrakten er omtalt og udgivet i Fernand Donnet:

Quelques notes sur le commerce des esclaves, i: *Bulletin de la Société de Géographie d'Anvers*, 46, 1926, s. 15-17 og 28-35. Se også instruks af 31. maj 1771 for Johann David Froelich som guvernør i Guinea, § 7, i Guineisk Kompagni 6, Instruktioner 1771.

6.

Kystdokumenter: Guineisk Kompagni 16, nr. 40, Guineisk Kompagni 17, nr. 21-23, Guineisk Kompagni 18, nr. 39 og 45, Guineisk Kompagni 19, nr. 19.

7.

Erik Gøbel: *Det danske slavehandelsforbud 1792. Studier og kilder til forhistorien, forordningen og følgerne*, Odense 2008.

"Kongen af Assianthe" var et slaveskib med ganske samme lasteevne som "Christiansborg". Skibet ses her liggende på Københavns rhed efter hjemkomsten fra sin tredje trekantfart. Fartøjet var opkaldt efter asan-tefolket, der leverede mange slaver til danskerne i Guinea. Gouache af C. C. Parnemann. (Handels- og Søfartsmuseet).

dene til, at UNESCO i 1997 optog arkiverne fra tropehandelskompagnierne (Ostindisk Kompagni, Asiatisk Kompagni, Vestindisk-guineisk Kompagni, Guineisk Kompagni og Vestindisk Handelsselskab) på sin prestigøse liste Memory of the World, som opregner den umistelige skriftlige verdenskulturarv.

Kaptajnens og andres instrukser

Hvis man ønsker at vide noget om, hvordan trekanthandelen blev gennemført, er en kaptajnsinstruks en af de mest oplagte kilder at se på. Der er ganske vist tale om en normativ tekst, men adskillig forskning har vist, at instruksernes påbud svarer godt til de virkelige forhold på langfarterne for 1700-tallets

kompagniskibe – såvel Asiatisk Kompagnis som Vestindisk-guineisk Kompagnis.⁸

Kaptajnsinstrukserne lignede også hinanden meget, og fra Vestindisk-guineisk Kompagni kendes eksempel på, at man simpelthen har medgivet kaptajnen Ostindisk Kompagnis skibsartikler, som han skulle rette sig efter.⁹ I andre tilfælde var der verbal overensstemmelse mellem bestemmelserne i Vestindisk-guineisk Kompagnis og Asiatisk Kompagnis regler for skibsjournalens førelse.¹⁰

Sammenligner man instrukserne for trekantfarternes kaptajner gennem tiderne, er indholdet generelt det samme: Direktørerne indskærper godt sømandskab med alt, hvad dette indebærer, bestemmelser om sejlruiter og -tider, hjemsendelse af breve til direktionen, forholdsregler vedrørende handelen i Guinea og for behandlingen af slaverne på mellempassagen samt deres afsætning i Caribien. Bestemmelserne ændrede sig ikke særligt fra Vestindisk-guineisk Kompagnis tid til Guineisk Kompagnis epoke og til Den kongelige guineiske Handelsdirektions periode.¹¹ Det kan tilføjes, at ganske det samme gjaldt for skibsartiklerne. Vestindisk-guineisk Kompagnis trykte artikler af 26. marts 1698 og 14. september 1742 er i alt væsentligt verbalt overensstemmende med de trykte skibsartikler for vestindiefarerne med flere, dateret 22. september 1758 – som endda blev genoptrykt i 1781 og så sent som i 1818.¹²

Hér nedenfor er som typisk eksempel på en kaptajnsinstruks gengivet Peder Hansen Birks af 5. juni 1771.¹³ Der er tale om otte gennemtrukne og med kompagniets segl forseglede ark papir i lille folio. Instruksen er altså en kilde til, hvordan Guineisk Kompagnis direktion i København ønskede togtet gennemført;¹⁴ men som sagt, og som det skal påvises, kom rejsen med "Christiansborg" til at foregå stort set som forudset 1771-1772.

Men der findes også andre instrukser, som kan belyse denne ekspedition, nemlig mestrenes og skibsassistentens instruktioner.

Obermesteren (eller skibslægen) Claus Joachim Diederichsen modtog sammen med undermesteren (hans assisterende sygehjælper) Johann Ludewig Schumacher en instruks på 15 paragraffer.¹⁵ Nedenfor er gengivet de dele (§§ 9-12), som vedrører behandlingen af slaverne. Desuden beskæftiger instruksen sig blandt andet med de medgivne instrumenter, medikamenter og barbergrejer, førelse af sygejournal, tilsyn med og behandling af syge besætningsmedlemmer og barbering af dem.

Skibsassistent Hans Christian Schmidt på "Christiansborg"

8.

Erik Gøbel: Asiatisk Kompagnis kinafarer 1732-1772. Sejlruiter og sejltider, i: *Handels- og Søfartsmuseets Årbog* 1978, s. 8-28. Erik Gøbel: Asiatisk

Kompagnis sejlads på Indien 1732-1772, i: *Handels- og Søfartsmuseets Årbog* 1987, s. 24-50.

Erik Gøbel: Dansk sejlads på Vestindien og Guinea 1671-1807, i: *Handels- og Søfartsmuseets Årbog* 1982, s. 8-39. En kaptajnsinstruks for en indiefart er gengivet in extenso i Palle Kvist m.fl.: *Mellem København og Tranquebar. På rejse med Asiatisk Kompagnis skib Kronprinsessen af Danmark 1748-1750*, Kbh. 2011, s. 105-122.

9.

Vestindisk-guineisk Kompagni 27, Instruks af 8. november 1689 for Peder Erichsen Helsing § 10.

10.

Vestindisk-guineisk Kompagni 26, Instruks af 10. december 1753 for Johan Fr. Knudsen § 7.

11.

J. G. Moltkes privatarkiv 15, Papirer vedr. den kgl. guineiske handel 1777-1779, Trykt kaptajnsinstruks, udateret.

12.

Skibs-Articler Hvorefter Vi Christian den Femte ... vilde, at alle og en hver, saavel Ober- og Under-Officerer som Gemeene ... som Voris Octroyerede Vest-Indiske og Guineiske Compagnie ... enten hafver antagen eller herefter antager ..., Kbh. 1698, og *Skibs-Articler, Hvorefter Vi Christian den Sielte ... vilde, at alle og enhver, saavel Ober- og Under-Officerer og alle andre Gemeene, som udi det Danske Octroyerede Vest-Indiske og Guineiske Compagnies Tieneste sig begiver*

..., Kbh. 1742, og *Skibs-Articler saavel for Ober- og Under-Officerer som for alle og eenhver, Gemeene og andre, der fare paa de Coffardie-Skibe, som seile til Vest-Indien, Guinea samt Middelhavet eller paa lange Reyser om de West*, Kbh. 1758.

13.

I Guineisk Kompagni 6.

14.

Instruksen er udstedt i henhold til kompagniets konvention § 30, se Feldbæk: *Danske handelskompagnier* ..., 1986, s. 464.

15.

I Guineisk Kompagni 6.

16.

I Guineisk Kompagni 6.

17.

I Guineisk Kompagni 6.

18.

Knud Klem: *Skibsbyggeriet i Danmark og Hertugdømmerne i 1700-årene. Om skibsbygning og handelskompagnier i den floris-sante periode*, bind 2, Kbh. 1986, s. 77.

19.

Guineisk Kompagni 94, *Skibsjournal*, 23. maj 1774.

20.

Guineisk Kompagni 123, *Ga-gebog* april 1771.

21.

Kommercekollegiet, *Algierske søpasprotokoller*, Søpas nr. 70/1766, 152/1768, 17/1771 og 95/1774.

modtog en instruks på 17 paragraffer.¹⁶ Nedenfor er gengivet de dele (§§ 6-12), som vedrører handelen i Guinea samt behandlingen og afsætningen af slaverne i Vestindien. Desuden bestemmes blandt andet, at han skal holde regning over alt ombord og besørge korrespondancen hjem, og det fastlægges, at skibsrådet skal bestå af kaptajnen, overstyrmanden, bådsmanden og overtømmermanden.

Begge instrukser er underskrevet af modtagerne i København 10. juni 1771, som var dagen, inden direktionen mønstrede mandskabet ombord på fregatten på Københavns rhed.

Endelig må nævnes, at skibet med til Guinea bragte en instruks af 31. maj 1771 fra kompagnidirektionen til den fungerende guvernør på Kysten.¹⁷ Der havde Johann Daniel Froelich 15. juli 1770 afløst guvernør Joachim Christian Otto, som var død natten forinden. Den 28. maj 1771 fik kompagniet hos kongen konfirmeret Froelichs bestalling som guvernør. Han døde dog allerede et år derefter. Hans relativt korte instruks er holdt i ret generelle vendinger og vedrører forholdene på Kysten, blandet andet forholdet til franskmændene og handelen med slaver, herunder de på Kysten ansattes privathandel.

"Christiansborg"s trekantrejse 1771-1772

Da Guineisk Kompagni var blevet oprettet i 1765, og man hurtigst muligt skulle i gang med slavetogterne, købte man brugt tonnage. Blandt de 6 indkøbte fartøjer var fregatten "Christiansborg". Det var et tremastet fuldrigget skib på 96 kommercelæster (cirka 250 tons i vore dages mål). Dimensionerne må have været omtrent 80 fods længde, 22 fods bredde og 10½ fods dybde – eller omtrent 25 X 6,9 X 3,3 meter.¹⁸ Ved afsejling fra København var dybgangen 13 fod forude og 15 fod agter.¹⁹ Fartøjet var armeret med kanoner. Besætningen på et sådant slave-skib var forholdsvis stor, da den dels skulle kunne tumle slaverne, og man dels måtte regne med en ikke ringe dødelighed undervejs. På "Christiansborg" var derfor påmønstret hele 36 mand, hvoraf 14 matroser, 3 opløbere (jungmænd) og 1 dreng, foruden kaptajnen, 5 styrmænd, skibsassistenten, de 2 læger, 2 bådsmand, 2 tømmermænd, 2 kokke, bødker, sejlmager og skriver.²⁰ Hyrerne varierede som sædvanligt dengang lige fra kaptajnens 24 rigsdaler om måneden til skibsdrengens 2 rigsdaler.

"Christiansborg" gennemførte fire trekanttogter for Guineisk Kompagni, nemlig 1766-1767, 1768-1770, 1771-1772 og 1774-1776 – de tre første med Peder Hansen Birk som kaptajn og det sidste med Johan Frandsen Ferentz.²¹

I gennemsnit varede Guineisk Kompagnis 15 trekanttogter knap 20 måneder, hvoraf udturen fra Danmark til Fort Christi-

Trekantruten som "Christiansborg" gennemsejlede den 1766-1767. Positionerne er afsat med en uges mellemrum som anført i skibsjournalen. Et togt varede som regel halvandet år at gennemføre og indebar store menneskelige omkostninger både for skibets besætning og slaverne. Langt de fleste vestindietogter gik imidlertid ad den hurtigere og mindre farlige direkte rute. (Efter Handels- og Søfartsmuseets Årbog 1982).

ansborg tog 4½ måneder, opholdet i Guinea 6 måneder, mellempassagen 2½ måneder, opholdet i Dansk Vestindien 2½ måneder og turen hjem derfra 3½ måneder. Hertil må bemærkes, at af det godt 1½ år, et togt varede i alt, lå man for anker i 7½ måneder.²² Hurtigst var den lille tomastede snov "Ada" 1771-1772 med kun 13 måneder,²³ langsomst var derimod "Christiansborg" 1774-1776 med hele 27 måneder, da man på den rejse havde slaveoprør ombord og måtte returnere til Kysten og desuden måtte reparere og overvintre i norsk havn på hjemrejsen.²⁴

Som regel gik ruten gennem Den engelske Kanal såvel på udturen som på hjemturen. Man anduede Vestafrikas kyst på 8, senere 5 grader nordlig bredde. Og rejsen fra Guinea mod Caribien gik som følge af de fremherskende strøm- og vindforhold i en stor østlig bue ind i Beninbugten og derfra ned syd for

22. Gøbel: Dansk sejlads ..., 1982, s. 50.

23. Guineisk Kompagni 102, Skibsjournal, og 119, Skibsprotokol.

24. Guineisk Kompagni 94-95, Skibsjournal, og 113-114, Skibsprotokol.

ækvator, hvor skibene kunne sætte kursen vestover og stå op midt gennem Atlanten mod de vestindiske øer.

For "Christiansborg"s vedkommende foregik rejsen som følger.²⁵ Den 11. juni 1771 holdt direktionen mønstring ombord på fregatten, der lå ved Kastelspynten. Her fik man også provianten ombord. Provisionslisten opregner hele 80 forskellige slags fødevarer, blandt andet 9.100 pund saltet og røget kød og flæsk, 8.624 pund brød, 3.633 pund smør, 6.038 pund risengryn, 186½ tønder ærter, bønner og gryn, 300 tønder tørre flyndere, foruden specialvarer som kaffe, te og krydderier i mindre kvanta. Desuden fik man 42 levende høns, ænder og gæs samt 2 søer med smågrise ombord.²⁶

"Christiansborg" afsejlede fra København 23. juni. Dagen efter stod man Sundet ud, men måtte vende om og tilbringe et par dage på Helsingørs rhed på grund af ondt vejr. Man afsejlede derpå gennem Kanalen, hvor kraftig modvind imidlertid tvang skibet til en måneds ophold ved Isle of Wight. På vejen videre sydpå fik navigatørerne landkending af Canarieøerne 9. september og 21. oktober af den afrikanske kyst. Man ankrede ved Axim – som foreskrevet i instruksen – fra 2. til 8. november for at fylde vand (men der var ingen slaver til købs) og derpå ved Elmina fra 11. til 22. november, hvorfra man straks tilskrev Rådet på Fort Christiansborg (men heller ikke ved Elmina var der slaver at få), inden man ankom til rheden ved Fort Christiansborg 25. november 1771.

Men hér kunne man kun levere 46 slaver, så efter at have losset en del af den medhavende ladning og gjort skibet parat til at ombordtage menneskelast og fået de 46 slaver ombord, fortsatte kaptajn Birk via Fort Fredensborg ved Ningbo, hvor han fik 76 slaver ombord, til Quitta. Ved denne lille danske handelsstation halvandet hundrede kilometer øst for hovedfortet lå man fra 18. januar, indtil man endelig kunne afsejle 29. marts mod Vestindien med 267 slaver i lasten. Øjensynlig var alle slaverne købt for kompagniets egen regning.

Med fra Danmark havde skibet bragt en typisk handelsladning, bestående af danske flintebøsser, krudt, brændevin, jern, murstene, messingkedler, bly, kobber og tin, koraller, knive, hængelåse, sko og tøfler samt en masse tekstiler, navnlig ostindiske, som alene tegnede sig for en trediedel af hele lastens værdi. Denne handelsladnings værdi var 46.600 rigsdaler. Herudover medbragte »Christiansborg« en lang række fornødenheder til danskerne i Guinea, blandt andet vin, saltet kød, mel, gryn, medikamenter, papir, ure, rød flagdug, lysesakse og så videre. Disse provisioner havde en samlet værdi af 2.287 rigsdaler.²⁷

25.
Guineisk Kompagni 92 og 93,
Skibsjournal, og 112, Skibspro-
tokol.

26.
Guineisk Kompagni 63, Om-
kostnings- og inventariebog,
folio 30-32.

27.
Guineisk Kompagni 34, Fak-
tura af 31. maj 1771.

Med fra Afrika fik fregatten slaverne samt 25 store og 44 mindre elefanttænder, foruden frisk proviant (levende dyr, grøntsager, hirse med videre) til mellempassagen og nogle varer til forhandling på São Thomè, hvis det skulle vise sig nødvendigt at anløbe øen undervejs.²⁸

Slaverne var inden ombordsætningen blevet brændemærket på venstre lår med et hjerte, hvori var et S, som tegn på, at de var kompagniets ejendom. Der var tale om 182 slaver af god kvalitet (88 mænd, 110 kvinder, 48 drenge og 21 piger), heraf 3 pattebørn, 42 af middelmådig kvalitet og 44 egentlig "uacceptable og dårlige". Disse sidste gjorde kaptajn Birk opmærksom på, at "jeg efter min instruks ej burde at indtage"; men andre kunne ikke skaffes, så han indvilgede.²⁹

På vejen over Atlanten bevidnede skibslægen løbende i skibsprotokollen, at 22 slaver døde efterhånden. Lidt over halvdelen af dysenteri og diaré, andre af feber, sovesyge og skørbug. Som følge af sygdommene og knappe vandrationer har slaverne i heden været meget dehydrerede, hvilket har været en stærkt medvirkende om ikke den egentlige dødsårsag i mange tilfælde. Dødeligheden blandt slaverne på 8% var alligevel kun halvt så høj som normalt på mellempassagen.³⁰

Efter en mellempassage på 64 døgn kunne "Christiansborg" lade ankeret gå ved Christiansted på Sankt Croix, hvor man udlossede de overlevende 246 slaver – så der altså undervejs var døde 22 eller kun 8%. De 230 blev solgt på auktion allerede 9. juni, medens de resterende 16 var så mærkede af overfartens lidelser, at de måtte have lidt tid til at komme sig og først kunne sælges 15. juni. Den gennemsnitlige indkøbspris i Afrika havde været 107 rigsdaler per slave, hvorimod salgsprisen i Vestindien blev 126 rigsdaler.³¹

Blandt besætningsmedlemmerne gjorde døden imidlertid endnu større indhug end blandt slaverne.³² Ved Guineas kyst var 6 døde, på mellempassagen og efter ankomsten til Vestindien døde 5, og på hjemrejsen derfra døde 1. Dødsårsagen var tilsyneladende forskellige sygdomme i alle tilfældene. Dødsraten på 33% var ganske, som man måtte forvente på en trekantfarer.³³

Ober- og undermester kunne ikke stille ret meget op overfor sygdomme – eller ulykkestilfælde – med de remedier, de rådede over. Disse omfattede først og fremmest en medicinkiste (med for os ukendt indhold) samt tænger, spatler, sakse og enkelte andre instrumenter, foruden klyster-, hals- og injektionssprøjter samt obduktionsinstrumenter og sonder. Meget benyttet har været grejet til åreladning og barbering.³⁴ Anstrengelserne med hensyn til sygdomsbekæmpelse var dog næsten forgæves, og

28. Guineisk Kompagni 209, Generalkvittance for ladningen fra Kysten dateret 31. marts 1772.

29. Guineisk Kompagni 112, Skibsprotokol 25. marts 1772, og Guineisk Kompagni 209, Generalkvittance for ladningen fra Kysten dateret 31. marts 1772.

30. Gøbel: *Det danske slavehandelsforbud* ..., 2008, s. 63-64 og 249-253.

31. Beregninger i Svend Erik Green-Pedersens privatarkiv, pk. 16.

32. Guineisk Kompagni 112, Skibsprotokol.

33. Svend Erik Green-Pedersen: Om forholdene på danske slaveskibe med særlig henblik på dødeligheden 1777-1789, i: *Handels- og Søfartsmuseets Årbog* 1973, s. 70-71.

34. Guineisk Kompagni 63, Omkostnings- og inventariebog, folio 23-25.

man har ikke kunnet konstatere forskel i dødsraterne på de skibe, som havde læger ombord, og dem, hvor lægerne døde.³⁵

Man indtog en returlast til en værdi af 17.435 rigsdaler, og allerede 14. juli 1772 lettede "Christiansborg" anker, sandsynligvis for at nå at være hjemme, inden vinteren for alvor satte ind. På grund af udbredt sygdom blandt besætningsmedlemmerne måtte overstyrmanden næsten ene mand sørge for at få skibet manøvreret ind i den sydnorske havn Egvgod 16. september, hvor man blev liggende i en måneds tid. Efter forgæves at have søgt at sejle videre lå man derpå indblæst i Østerrisør i 10 døgn og i Frederiksværn i 16 døgn. Endelig kom man af sted fra Norge 13. november, fik Kronborg om styrbord 19. november og ankom til København 29. november 1772. Trods den langvarige hjemtur med 54 døgn i norske nødhavne havde "Christiansborg" kun været 513 døgn eller 17½ måneder hjemmefra. Undervejs havde man – som forlangt – sendt breve hjem til direktionen i København fra alle de steder, skibet anløb.

Det økonomiske resultat af rejsen – eller af Guineisk Kompagnis slavehandel i det hele taget – lader sig næppe opgøre meningsfuldt. Den tyske historiker Christian Degn har ikke desto mindre vovet forsøget og for ti rejser i perioden fra 1766 til 1772 beregnet en samlet gevinst på 160.471 rigsdaler, dog uden hverken at tage hensyn til investeringer i og løbende omkostninger ved skibene eller til de meget store omkostninger ved forternes opretholdelse i Guinea.³⁶

Den vellykkede gennemførelse af det lange togt kan sandsynligvis i høj grad tilskrives den erfarne kaptajn. Vi ved ikke så meget andet om Peder Hansen Birks³⁷ tidlige karriere end, at det tilsyneladende var ham, der i 1748 mønstrede som skibsdreng på Asiatisk Kompagnis kinafarer "Kronprinsessen af Danmark", og som undervejs avancerede til opløber;³⁸ at han påny i 1750 sejlede ud som opløber på samme skib til Trankebar;³⁹ at han i 1757 påmønstrede kompagniets kinafarer "Princesse Louise" som matros;⁴⁰ og at han 1764-1765 var blevet overstyrmand på den kongelige fregat "Kronprinsens Ønske" på en trekantrejse for Rentekammeret.⁴¹ Som kaptajn i trekantfart gjorde han de ovennævnte tre rejser med "Christiansborg". Derefter fik Birk i 1773 kommandoen på vestindiefarerer "Anne Marie" på 59½ kommercelæster, tilhørende Chr. Ludvig Budtz. I 1774 og 1775 og 1776 førte han Reinhard Iselins "Anne Marie" på 51 læster til Dansk Vestindien, og i 1778 og 1779 var han kaptajn på A. E. Iselins store vestindiefarer "Marie Alette" på 157 læster.⁴²

En nylig opgørelse har vist, at Guineisk Kompagnis slavehandel 1766-1777 samlet set gav underskud trods alle anstrengelser

35. Bernhard Bierlich: The Danish Slave Trade, its Surgeons and Slave Mortality, i: *Outre-Mers. Revue d'histoire*, bd. 97 no. 364-365, 2009, s. 229-248.

36. Christian Degn: *Die Schimmelmanns im atlantischen Dreieckshandel. Gewinn und Gewissen*, Neumünster 1974, s. 124.

37. Han underskrev sig selv P. H. Berck.

38. Kvist: *Mellem København og Tranquebar ...*, 2011, s. 243.

39. Asiatisk Kompagni 646, Rullebog 7. oktober 1750.

40. Asiatisk Kompagni 647, Rullebog 10. januar 1757.

41. Kay Larsen: *Dansk-vestindiske og -guineiske Personalia og Data*, Kartotek på Det kongelige Biblioteks læsesal.

42. Kommercekollegiet, Algierske søpasprotokoller, Søpas nr. 41/1773, 109/1774, 172/1775, 226/1776, 63/1778 og 36/1779.

på at skabe profit.⁴³ Udgifterne til skibe og disses udrustning, handelsvarerne og navnlig forterne i Guinea kostede tilsammen i kompagniets levetid 1,1 millioner rigsdaler. På den anden side bragte skibene alt for få slaver til Vestindien, så de samlede indtægter beløb sig kun til 0,7 millioner rigsdaler. Skønt kompagniet må have tjent en hel del på sin sukkerhandel fra Vestindien, endte det hele som nævnt med likvidation.

Kilderne

Fra Guineisk Kompagni er i dag bevaret et arkiv bestående af 209 pakker.⁴⁴ Dets afdeling A omfatter kompagniets københavnske arkivalier fra direktion og hovedkontor, ekvipagekontor og sukkerraffinaderi; afdeling B består af bøger, ført på kompagniets skibe, nemlig skibsjournaler, skibsprotokoller, gagebøger, konsumtionsbøger, negotiebøger⁴⁵ og sygejournaler; afdeling C er hjemsendte arkivalier fra Guinea.

Fra "Christiansborg"s trekanttogt 1771-1772 er bevaret skibsjournaler (Guineisk Kompagni 92 og 93), skibsprotokol (Guineisk Kompagni 112) og gagebog (Guineisk Kompagni 123). Desuden er der naturligvis mange informationer at finde om skibet og dets rejse blandt kompagniets øvrige papirer; men fx er ikke bevaret negotieprotokol eller konsumtionsbog fra togtet.

Nedenfor findes gengivet kaptajn Peder Hansen Birks instruks af 5. juni 1771 for det forestående trekanttogt med fregatten "Christiansborg".⁴⁶ Der er egentlig tale om et koncept, men underskrevet af kompagnidirektionens tre medlemmer, idet kaptajnen har fået den originale instruks med sig på rejsen. Den gengivne instruks fylder 30 sider i folio, er let læseligt skrevet og indeholder praktisk talt ingen rettelser. Bogstaveringen er noget svingende, ofte mangler det overliggende fordoblingsmærke over et bogstav, og i adskillige tilfælde svarer fx adjektiv og substantiv ikke til hinanden. Heller ikke tegnsætningen er konsekvent. Men transskriptionen er i alle henseender søgt holdt så tæt på kilden som muligt.

Som supplement til kaptajnens instruks er fra obermester Claus Joachim Diederichsens og skibsassistent Hans Christian Schmidts instrukser⁴⁷ gengivet de afsnit, som vedrører den del af rejsen, hvor slaverne blev købt, transporteret over havet og solgt i Vestindien.

43.

Kåre Lauring: Dansk slavehandel. En underskudsforretning?, i: *Handels- og Søfartsmuseets Årbog 2010*, s. 101-138. Se også Kåre Lauring: Fra underskud til forbud. Den danske slavehandel 1781-1807, i *Handels- og Søfartsmuseets Årbog 2011*, s. 61-113.

44.

Se den detaljerede registratur i J. O. Bro-Jørgensen og Aa. Rasch: *Asiatiske, vestindiske og guineiske handelskompagnier*, Kbh. 1969, s. 264-285.

45.

En af Guineisk Kompagnis negotiebøger er præsenteret i Erik Gøbel: *Tropekolonierne*, i: Erik Nørr og Jesper Thomasen, red.: *Nordatlanten og Tropperne. Forvaltningshistoriske kilder fra Færøerne, Grønland, Island og Tropekolonierne*, Kbh. 2007, s. 340-343.

46.

I Guineisk Kompagni 6.

47.

Begge i Guineisk Kompagni 6.

Instruks for kaptajnen på Guineisk Kompagnis trekantfarer "Christiansborg", dateret København 05. juni 1771
(i Rigsarkivet, Guineisk Kompagnis arkiv, pakke 6)

Instruction

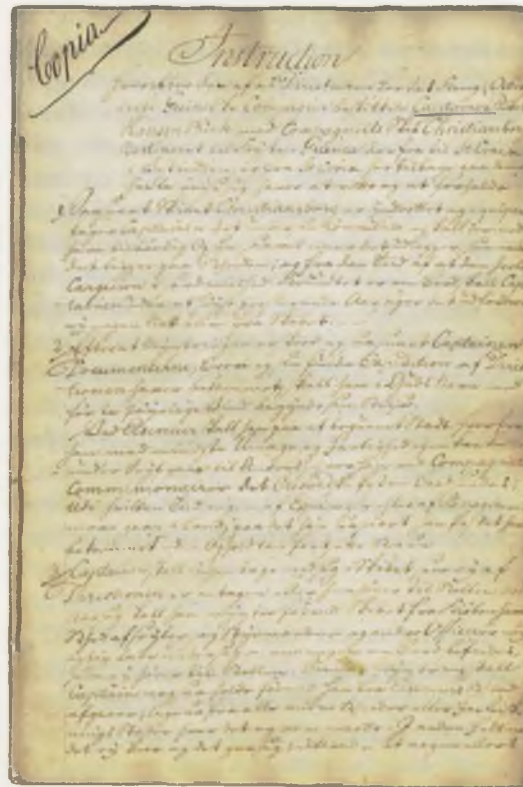
Hvorefter den af Directeuren for det Kongelige Octroyerede Guineiske Compagnie beskikkede Captaine Peder Hansen Birk med Compagniets Skib Christiansborg destineret til Kysten Guinea derfra til St Croix i Vestindien og fra St Croix her tilbage paa denne heele Reise sig haver at rette og at forholde.

1) Saa snart Skibet Christiansborg er indrettet og equiperet tager Captainen det under sin Commando, og skall dermed have tilbørlig Opsyn, saavel naar det udligger som naar det ligger paa Rheeden; og fra den Tiid af at den heele Cargaison i Særdeleshed Krudtet er om Bord skall Captainen uden at høystpresserende Aarsager det udfordrer ey nogen Natt blive fra Skibet.

2) Efter at Mynstringen er skeed, og saa snart Captainen Documenterne, Breve og sin fulde Expedition af Directionen haver bekommet, skall han i Guds Navn med første føyelige Vind begynde sin Reise.

Ved Elseneur⁴⁸ skall han paa et bequemt Stædt, hvorfra han med mindste Umage og Farlighed igen kan komme under Seyl, gaa til Ankers, hvor han ved Compagniets Commissionairer det Øresundske Pass om Bord sendes;⁴⁹ Udi hvilken Tiid ingen af Equipagen⁵⁰ eller af Passagererne maae gaae i Land, paa det han saa snart han Passet haver bekommet uden Ophold kan fortsette Reisen.

3) Captainen skall ingen tage med sig i Skibet, som ey af Directionen er antagen eller henhører til Rollen;⁵¹ desaarsag skall han mynstre, førend Skibet fra Kiøbenhavns Rheed afsejler, og Styr mændene og andre

Første side af kaptajn Peder Hansen Birks instruks af 5. juni 1771. (Guineisk Kompagni 6).

48.
Helsingør.

49.
Man blev ekspederet ved Øresunds Toldkammer i Helsingør 14. juni 1771 "til Guinæa med Cargaison og Provisioner" (se Øresundstoldregnskaber 14. juni 1771).

50.
Besætningen.

51.
Mandskabsrullen opregner besætningen på i alt 36 mand ved navn og månedlig hyre, se gagebogen (i Guineisk Kompagni 6).

Officerer nøyagtig lade undersøge, om nogen om Bord befindes, som ey hører til Rollen. Samme Mynstring skall Captainen ogsaa holde førend hand fra Elseneurs Rheed afgaaer, ligesaa fra alle andre Rheeder eller Forfrisknings Stæder,⁵² hvor det og være maatte. I anden Fald naar det ey skeer og det gav sig tilkiende, at nogen ellers havde befunden sig i Skibet, som ey af Directionen er antagen, eller til Skibets Rolle eller Equipagens Antal henhører, saa skall Captainen eller den Officerer, med hvis Tilladelse eller Vidende det er skeed, betale for hver Persohn ugentlig Sex Rigsdaler til Compagniets Casse.

4) Naar han den Øresundske Pass haver bekommet skall han med første føyelige Vind

fra Elseneur fortsætte sin Reise, med største Omhyggelighed og Forsigtighed søge Cattedet at passere og sin Cours rette til Kysten Guinea. Som den fornemste paa Skibet og hvilken Commando derover er betroet, vill Directionen holde sig til Captainen, om nogen Forseelse paa denne Reise skulde hænde sig.

Han skall i alle Tilfælde raade og vaage for Compagniets Tarv og Velfærd, alt Skade af yderste Formue søge at afvende, som ogsaa at gjøre sin yderste Fliid til at befordre sin Reise og at opfylde Directionens Hendsigter særdeles efter denne Instruction, at samme maae udfalde til Compagniets sande Gavn og Nytte; Til Skibets og Reedskabets Conservation ey at lade mangle noget, og sine Undergivne ligeledes dertil at anholde; Enighed at vedligeholde iblant Skibs Officererne samt den heele Equipage, og i alle Maader at viise sig, som en fornunftig og erfaren Søemand bør og anstaaer. Paa hvad Stædt Captainen ankommer for at forfriske haver han imod alle saavel Landets Indbyggere, som imod de forekommende Nations Skibe, saa og imod dem, som han undervejs møder, at opføre sig sindig høfflig og fornunftig, tragte at evitere⁵³ alle Disputer, og at søge deres Hielp paa beste Maader om samme behøvdtes.

5) Paa Skibet skall holdes et ordentlig Skibs Raad, efter Skibs Articlernes 4de Article,⁵⁴ som skall bestaae af Captainen, Oberstyrmanden, Baads Manden, og Ober Tømmermanden, alt hvad da i Skibs Raadet forefalder, det være Justitz eller andre Sager Skibet vedkommende, skall af Skibs Assistenten i Skibs Protocollen⁵⁵ indføres, og førend de skilles ad af dem underskrives. Hvor da med Vota i alle slige Sager forholdes, efter Skibs Articlernes 2^{den} og 4de Punkt,⁵⁶ dog maae ingen Dom af Skibs Raadet som gielder Ære eller Liv exequeres førend de her⁵⁷ nærmere paakiendes, undtagen i Tilfælde efter Articlernes 40 Art 3de og 4de Punkt.⁵⁸

52.

Steder, hvor man stoppede undervejs for at tage frisk vand og friske fødevarer ombord.

53.

Undgå.

54.

Skibs-Acticler saavel for Ober- og Under-Officerer som for alle og eenhver, Gemeene og andre, der fare paa de Coffardie-Skibe, som seile til Vest-Indien, Guinea samt Middel-Havet eller paa lange Reyser om de West, Kbh. 1758, Art. IV om skibsraad og justits ombord.

55.

Guineisk Kompagni 112, "Skibs-Protocol for Skibet Christiansborg pro A^o 1771".

56.

Skibs-Acticler ..., 1758, Art. IV stk. 2 og 4.

57.

Ved kompagniets ret i København. Koncession og bevilling gav kompagniet ret til henholdsvis at håndhæve jurisdiktion på Kysten og at have egen ret i København, (begge er refererede i Fogtmans Reskripter, VI, Kbh. 1786, under 9. oktober 1767).

58.

Skibs-Acticler ..., 1758, Art. XL stk. 3 og 4 om kølhaling og overbordkastning i tilfælde af vold og drab ombord.

Med samme Skibs Raad skall Captainen overlegge alle Magt paaliggende Sager, som paa Reisen forefalder; dog skall deres Raad og erhvervede Biefald ey tiene ham til nogen Befrielse, hvorved nogen Post udi denne Instrux og andre Anordninger overtrædes; men han skall være Ansvarlig om han deres gode Raad og erhvervede Samtykke ey haver brugt; Hvorfore enhver sin fulde Meening i Skibs Protocollen skall lade indføre, tillige med Deres Raison, hvorpaa enhvers Meening grunder sig.

Naar Propositionen af Captainen i Skibs-Raadet skeer, skall samtlige Skibs Raad tage det i Betragtning og derover beslattes; Saa ofte da nogen Difference imellem Captainen og Styrmanden forefalder om Gissning⁵⁹ eller Cours, som haves at sette, og udi andre Tilfælde, maae ingens Meening udelades men alle af Assistenten indføres, hvorefter da Captainen gjør sin Besluttning til Reisens Befordring, saaledes som han finder tjenligst og agter at forsvare.

6) Captainen skall strengelig og alvorlig holde derover at Guds frygt paa Skibet øves, at Bøn og Lovsang daglig holdes, og skall Captainen enten selv, eller Assistenten, eller ved en af Officerer[ne] om Søen- og Festedagen lade læse Dagens Evangelium med Forklaring af Huus Postillen, hvorved synges en Psalm før og efter; og skall han tilholde enhver at høre derpaa med Andagt.

7) Captainen skall ey allene selv paa heele Reisen rette sig efter de Skibs Articler, som ham er medgivet, men endog efter alle andre ham medgivne Anordninger, samt alvorlig tilholde sine Underhavende samme at efterkomme, som enhvers Pligt det udkræver; desaarsag og denne Instrux og Anordning skall oplæses hver Fierding Aaar, og ellers saa ofte nogen strafes som sig derimod haver forset, paa det ingen ved Uvidenhed sig haver at undskylde.

Omendskiønt ey formodes nogen Fiende eller Fare paa Reisen skall Captainen sig dog

derpaa ey forlade, men saasom Skibet med Canoner Lod⁶⁰ og Krudt er forset, skall han være Aarvaagen og Forsigtig, ingen at troe som han i Søen, Havnen eller Bayer⁶¹ møder, men være stedse til reede og i Stand til Defension, rettende sig i slig Tilfælde med alle om Bord værende efter Articlernes 16 Cap. 50 Artic.⁶²

8) Med Skibs Officererne som staaer for Regnskab skall han have god og nøye Indseende, at ey noget unyttig forbruges, forspilles eller forkommes; thi ligesom han før Afseylingen efter Inventarium rigtig haver annammet Skibet, med alt dets Tilhørende, saa skall han ogsaa ved hands Gud give lykkelig Retour være pligtig til, med lige Rigtighed samme igien fra sig at levere, under Straf at erstatte alt det som mangler, ifald der fattes paa hands vedbørlig Tilsyn.

Des Aarsag skall han tilholde anden og tredie Styrmand som tillige forestaaer Boutellerens⁶³ og Constablens⁶⁴ Forretning, at de hver Uge aflegger rigtig Regnskab; hvilket og Seylmageren skall tilholdes at gjøre; ligesom ogsaa overalt hvis consumeres og spises, eller

59.

Bestik, stedsbestemmelse, position (uforbedret for observationer, pejling eller lodskud).

60.

Kanon- eller geværkugler.

61.

Bugter, ankerpladser.

62.

Skibs-Articler ..., 1758, Art. XVI stk. 1 om forhold når fjendtlig tilfald påkommer. – Dette er det sted, hvor pligt til at deltage i eventuelt forsvar af skibet omtales. Der må være tale om en skrivefejl i instruks.

63.

Hovmester, proviantforvalter ombord.

64.

Artillerist, ansvarlig for våben og ammunition ombord.

i anden Maade til Daglig Skibs Fornødenhed forbruges af Skibs Assistenten i Consumptions Bogen⁶⁵ skall indføres med Dag og Datum, efter Skibs Officerernes Extracter og Attester, som maae forklare hvortil det er forbrugt, som ogsaa Captainen skall attestere.

Der skall ingen nyt Toug, Værk eller andet af Godset angribes og forbruges førend det er givet Captainen tilkiende, for om han det fornøden befinder, at samme paa de Maanedlige Extracter behørig kan attesteres.

Der skall heller intet af Fustagerne⁶⁶ forødes eller unyttig forbruges, men saa vidt skee kan bevares, og skall Captainen derfor gjøre saadan Rigtighed for samme at Directionen dermed kan være fornøyet, eller og betale det Manglende.

9) Captainen skall holde derover Folkene rigtig nyder deres Rançon⁶⁷ efter Spisnings Taxen,⁶⁸ men at eyheller Tillæg gives paa nogen Ting saa længe det befindes dueligt; Naar da Rançon af Brendeviin Vand og Eedende Vahre udveyes eller uddeeles skall alltiider Skibs Assistenten være overværende

Bernt Jensen Mørch, født 1729, kom som 18-årig i Vestindisk-Guineisk Kompagnis tjeneste og var fra 1755 kaptajn på skibe i trekantfart. Han ejede selv en jagt i østersøfart og det endnu eksisterende hus i Overgaden neden Vandet 46 på Christianshavn. Efter en hel række slavetogter døde Mørch i Guinea af skaldyrsforgiftning 48 år gammel. Maleri af ukendt kunstner. (Handels- og Søfartsmuseet).

65.

Konsumtionsbogen fra togtet er ikke bevaret.

66.

Tønder, fade eller anden forsendelsesemballage.

67.

Ration.

68.

Spisetaksten var den forskrift, som angav, hvad og hvor meget der skulle spises af de forskellige mandsskabskategorier ombord.

69.

I kahytten ved kaptajnens bord spiste de fineste ombordværende; dér gjaldt ingen spisetakst for madens standard, som bestemtes af kaptajnen.

70.

Beg leveredes som en hård masse (tjære med harpiks i), der skulle opvarmes for at blive flydende, så den kunne bruges, fortrinsvis til at hælde i nåderne.

yderste Forsigtighed, tilsees at Ild og Lundter er vell slugte og ellers i andre Maader forsvarlig dermed omgaaes.

Til videre Sikkerhed for Skib og Gods skall ingen Beg eller Olie kaages paa Skibet,⁷⁰ saa længe Reisen varer, men naar Beg skall bruges om Bord, skall samme varmes i en Træ Pøss med et Laag paa, Olien bliver dem kogt medgiven, og i Fald de meere skulde behøve paa Reisen, maae den alltiid kaages i Land, hvor de ligger for Ankers med Skibet.

Saasom der ogsaa er en stor Deel Cargaisons Kruud⁷¹ i Skibet paa Udreisen, saa skall Captainen holde over, at slet ingen maae komme nær Kruudt Kammeret, eller tillades at røge Toback, og om nogen røger Toback maae det skee paa Decket, hvor alletidder maae have en Hytte⁷² paa Piben.

Nøglerne til Lasten saavel som Kruudt Kammeret samt til alle andre Lukkelse i Skibet, skall alltiid være i Captainens Forvaring, og saa ofte samme bruges, skall de hos ham annames og ham igien tilstilles.

11) Captainen skall ey allene paa denne heele Reise holde rigtig Journal,⁷³ over Vind og Veyrligt Højde og Breede samt Gissning, hvem de i Søen preyer, samt bemerke Tiiden, naar de paa Kysten, eller i Vestindien, eller nogen anden Stædts ankommer og afgaaer; naar der losses eller lades, samt alt det andet som Daglig saavel i Coursen som Seyladsen paa heele Reisen mærkværdig passerer, men han skall endog tilholde Styrmandene paa Deres Siide overalt det samme at gjøre, i at holde rigtig Søe Journal, hvilket de skall være pligtig selv at skrive;⁷⁴ Dette rigtig at holde skall dennem en igennemdragen og forsejlet Journal medgives, hvorudi hver Middag naar Veyrligt vill tillade det passerede skall indføres og sluttes, saaledes at ey derefter noget tilføres eller forandres, efter som Captainen saavel som Styrmandene skall være pligtig eedelig at forklare at have holdt rigtig Journal, samme i Rette Tiid at have sluttet, intet at have udeladt eller siden tilført, med viidere. Saa skall ogsaa Styrmandene tilholdes at Compasset, Glasset,⁷⁵ og alt Styrmands Reedskab i Stand og samme stedse i god Orden holdes, ligesom og de øvrige Skibs Equipage skall være active paa dets Post i Seyladsen som enhver sin Pligt er og dennem tilholde.

12) Boutelleren skall heele Reisen igennem ingen Tæring⁷⁶ gotgiøres paa nogen Provisions Sorter uden allene paa Brendeviinet, hvorpaa gives den Tæring ligesom

samme ved Besigtelsen befindes; derfor skall Skibs Assistenten og den Vagthavende Officerer gjøre derover Besigtelse og rigtig Beregning hvor megen Leccage der befindes, og tilkiendegive det Boutelleren at han samme i hands Maanedlige Extracter kan afskrive, ligeledes skall med de øvrige drikke Vahre til Cargaisonon hørende have flittig Indseende at de ikke svikkes⁷⁷ eller udlukkes eller i andre Maader forkommes eller forderves. Skulde nogen extra ordinaire Leccage befindes skall Skibs Assistenten Boutelleren og en af Styrmandene derover gjøre Besigtelse og Forklaring om Beskaffenheden, eller selv være ansvarlig til Skaden.

Naar de kommer i Varmen og ved Smør Fadene fandtes Leccage haver Boutelleren sig dermed ligeledes at forholde, som med Brændeviinet, men befindes ingen Leccage paa Fustagerne bliver Boutelleren ey heller det ringeste godtgiort.

71.

Sandsynligvis bestemt til slavehandelen eller til brug på de danske forter på Kysten. Man skelnede mellem cargaisonsvarer (som var bestemt til at handles med) og provisionsvarer (som var til besætningens – og slavernes – forbrug undervejs).

72.

Låg.

73.

Guineisk Kompagni 92, "Capit. Skibs-Journal for Skibet Christiansborg pro A^o 1771".

74.

Guineisk Kompagni 93, "Over-Styrmands Skibs Journal pro A^o 1771 for Skibet Christiansborg".

75.

Timeglas, sandur.

76.

Svind, mangel.

77.

Tage tappen (svikken) af en tønne eller bore hul i den.

I Almindelighed skall have god Opsyn med alle Skibs og Slave Provision, saasom Brød, Kiød, Flesk, Smør, Fisk, Gryn, og alle andre Victualier og Vahrer, som i Mangel paa Tilsyn kunde forderves eller udlækkes, der- ved skall vell iagttages at de indsaltede Spiiser naar fornøden giøres i Tiide omsaltes, eller med nye Lage forsynes, og at de tørre Vahre som kan være bleven fugtig udi godt Veyr tør- res, og paa alle muelige Maader conserveres som det sig bør.

13) Det skall aldeles være forbuden at skyde nogen Ære Skud⁷⁸ i Europa for nogen af Compagniets Betientere, naar de gaaer om Bord paa Skibet, hverken paa Rheeden i Hav- nen eller Søen under en Maanedes Gage Straf for hver Skud. Dog skall derved ey være for- meent at salutare med Dansk Løssning,⁷⁹ eller at give Tagsigelse Skud, naar han afsejler

fra nogen Rheed eller Havn. Dersom han da skulle passere Fortresserne Delmine eller Cap Cours⁸⁰ paa Kysten af Guinea saa nær forbie om Dagen, da maae han samme salu- tere hver med 9 Skud; Naar han sejler forbie Fortresserne St James og Crevecour,⁸¹ som ligger lige over for den Danske Fortresse, for hver af disse 7 Skud, Fortressen Christians- borg salutes med 9 Skud, og endelig naar han bliver hilset eller Signal i Søen forefal- der, eller naar nogen fremed kommer om Bord, som nødvendig bør giøres Honneur af, saluterer Captainen efter Godtbefindende.

Alle saadan fornødne Æreskud og ingen anden skall rigtig ved Dag og Datum andføres i Journalen, og derefter skall samme ogsaa af Constablen i Consumptie Bogen andføres og godtgøres; og bliver herved strengeligen anbefalet, at saa længe Skibet nogen Stæds i Kongens Riger og Lande i Europa er belig- gende, maae Captainen ey understaae sig at skyde enten for sig selv eller nogen anden om Bord kommende eller afgaaende uden allene for Directionen.

14) Skibs Assistenten⁸² og Obermesteren⁸³ haver deres aparte Instructioner, og derfor skall de ey staae viidere under Captainens Commando, end som deres Instruction ved- kommer;⁸⁴ Captainen haver altsaa at see derhen og at tilholde dennem, at de nøyag- tig og troeligen efterkommer Directionens Anordninger, at Skibs Assistenten, saavel Protocollen, Gage,⁸⁵ Consumptie Bog samt alle andre paa heele Reisen forefaldende Regninger rigtig holder, tillige alle Breve og Beretninger at skrive og at protocollere, som Captainen til Directionen haver at indsende, samt alle andre Pligter og Forretninger som hannem er paalagt; Det samme haver han ogsaa at beoagte i Henseende til Oberme- sterens Forretninger, at han vores Forskrift med alt Fliid effterkommer.

Naar Captainen det begierer skall Assi- stenten og Obermesteren forevise ham deres Instructioner eller samme Copie deraf med-

78.
Salutskud.

79.
Dansk løsen var 3 skud.

80.
Elmina var nederlandsk, Cabo Corso (Cape Coast Castle) var britisk. De lå tæt på hinanden cirka halvan- det hundrede kilometer vest for Fort Christiansborg.

81.
St. James var britisk, Crevecoeur var nederlandsk. Begge lå ved Accra lige ved siden af Fort Christians- borg.

82.
Skibsofficer, som skulle holde opsyn med næsten alt ombord og notere det i sine forskellige bøger.

83.
Skibslægen.

84.
Se dele af deres instrukser nedenfor.

85.
Guineisk Kompagni 123, "GageBog for Skibet Christi- ansborg pro A^o 1771".

Kort over, hvad man dengang kaldte, Guldkysten og Slavekysten. Axim ligger aller vestligst, efterfulgt af Elmina og Cape Coast. Den danske strækning af Kysten strakte sig fra Fort Christiansborg ved Accra og knap 300 kilometer østpå til handelsstationen Popo. (Efter Knud Klem: Skibsbyggeriet i Danmark og Hertugdømmerne i 1700-årene, bind 2, Kbh. 1986).

deele. Og som det enhver Skibs Officerer og heele Skibs Equipagen anbefales med ald Høfflighed og tilbørlig Respect at begegne, saa udfordres og paa hands Siide saadan Høfflighed og til vores beste sigtende Opførsel, hvorved han sin Respect maae i agttage.

15) Naar da paa bemelte Maade og under Guds Biestand denne Reise lykkelig forfremmes, skall Skibet først indløbe Axim⁸⁶ paa Guld Kysten, og der paa et sikkert Stædt gaee til Ankers;⁸⁷ hvorpaa Captainen strax skall leye en Canoe af Indbyggerne, for dermed selv at forføye sig til vores Fortresse Christiansborg; men førend han fortrekker skall han gjøre saadan Anstalter og forsigtige Indrettninger at udi hands Fraværelse ey nogen Uorden paa Skibet maae forefalde, eller nogen uylkelige Tilfælde formedelst nogens

Forseelse eller Forsømmelse forvoldes. Til hvilken Ende Captainen skall efterlade Oberstyrmanden, eller den til hvem det øverste Commando i den Tiid betroes saadan Forskrifter, at alle skadelige Hændelser kunde afvendes, og Compagniets Tarv ved Skibets og Godsets Conservation imidlertid ligefuld iagttages. – Ved Andkomsten til Fortressen Christiansborg skall Captainen strax melde

86.

Det nederlandske fort St. Anthonij ved byen Axim lå aller vestligst på Guldkysten godt et par hundrede kilometer vest for Fort Christiansborg.

87.

Se dog § 33 om ændret forholdsordre i tilfælde af kaptajnens død forinden ankomst til Afrika.

Fort Christiansborg med slaveskibe på rheden. Ved den havneløse kyst var man henvist til at transportere alle personer og alt gods til og fra land på lokale kanoer. Turen gennem den voldsomme brænding var ingenlunde risikofri. Maleri fra omkring 1806 af George Webster. (Handels- og Søfartsmuseet).

sig hos Gouvernementet,⁸⁸ og til samme aflevere alle Breve og Documenter, som hannem af Directionen er medgiven, hvor han da hos Gouvernementet skriftlig skall forespørge sig, og derpaa skriftlig Svar requirere om han inden fiire Maaneder der ved Fortet kan expederes med en Assortiment af 300 Slaver.

^{88.} Den lokale danske administration på Kysten med guvernør Johan Daniel Froelich i spidsen.

^{89.} Se herom i udgiverens indledning.

(Directionen bruger denne Forsigt og gjør saadan Arrangements ved Slave Handelen paa denne Reise, som nærmer[e] skall forklares paa det den franske Slave Contract som Compagniet haver indgaaet,⁸⁹ saa meget meere kan befordres, og Compagniets egne Skibe, saa meget mindre Tiid paa deres Reise tilbringe). Naar Gouvernementet ey kan forsikke Captainen fra Fortet af inden 4 Maaneder at kunde give sin Expedition med Slaver; saa haver han at gjøre sin Beregning hvor mange Vahre han af den i Skibet havende Cargaison i Hendseende til Værdien saavel som Sorterne og Stykkerne behøver, for der-

fore ca 350 sunde og Capable Slaver langt ved Kysten fra Axim af selv at indhandle. Det øvrige af Cargaisonen skall til Gouvernementet afleveres, til hvilket at imodtage Gouvernementet strax skall expedere en af Compagniets Chaloupper til Skibet Christiansborg, og gjøre slige Anstalter, at Captainen ey opholdes, men forderligst til Skibet kan vende tilbage. Udi Chalouppen skall medfølge, tvende af de ældste Assistenten, for at imodtage de efter Captainens giorte Beregning Resten af Vahrene, samt den til Fortresserne⁹⁰ bestemte Provision, og derfor at quitere, hvilken Quitting in duplo skall udfærdiges og af begge disse Assistenten saavel som af Captainen og Skibs Assistenten underskrives, hvoraf Gouvernementet paa vores Fortresser beholder den ene, og den anden skall tiene Captainens Regning til Os derefter at aflegge. Alle Compagniets Betienten, som med Skibet Christiansborg er gaaet over for at forblive paa Kysten kan med samme Chaloupe tillige med Deres Effecter følge med til Fortresserne.

16) Derpaa skall Slavernes Indkiøb skee efter følgende Plan nemlig:

At begynde i Axim om der kunde være nogle Slaver at tilhandle sig, hvor da formelst en skriftlig og bindende Contract fastsettes, hvor mange, det være sig Mænd Quinder Dreng eller Piger udi en viss fastsat Tiid skall leveres og imodtages; iligemaade Priserne hvorom han er bleven enig med Selgeren, saavel af Slaverne som de Vahre hvilke derimod skall leveres, samt Sorterne af samme som skall gives udi Betaling desuden derved nøyagtig at specificere, med videre som efter Landets Brug, og til Sikkerhed for Skibets Expedition kunde være nødvendig.

Captainen som Hoved Manden vill Vi have den Forretning alleene overdragen og betroet, at negociere som melt, og at slutte Accorten; Skibs Assistenten og Obermæstren derimod skall derved være tilstæde til Hielp og Vidne udi alt det der besluttet og

paa bemelte Maader Contraheres, hvor da alt forefallende af Skibs Assistenten i Protocolen indføres. Paa selv samme Maade kan Handlingen drives og fortsettes fra et Stædt til et andet, og ethver af de Etablissementen som imellem Axim og Vores Fortresser Christiansborg er beliggende, og det paa saadan Maade, at naar Skibet til Annamaboe⁹¹ anlanger, den første Contract kunde efterleves, og med Slavernes Indtagelse paa Axim giøres Begyndelse. – Paa det at denne Handel kan have des bedre Fremgang, skall Captainen herfra med tvende dertil bequeme Baade forsynes, for ved samme at afhente Slaverne, og at bringe Vahrene i Land, som skall tiene til Betaling at indløbe paa Stæder for at negociere, hvor det kunde være ubequem for Skibet selv at ankomme, samt paa alle andre Maader at bruge og benytte sig af dem til Compagniets Beste og Hensigter, ved alt dette haver Captainen ifølge denne Plans formelt saaledes sig at beflitte at førend han kommer med Skibet til Fortressen Christiansborg han da sin heele Cargaison Slaver kunde have Complet og i Skibet.

Saa som Captainen forbemelt skall være Hoved Manden, som ved Handelen, nemlig at indkiøbe Slaverne langst paa Kysten imellem Axim og Vores Etablissements i Særdeleshed vill have betroet, ligesom han desuden denne Methode til Slavernes Indkiøb (naar han fra Fortressen Christiansborg i den fastsatte Tiid ikke kunde blive expederet) haver samtykt, og samme for det tienligste til Compagniets Intresse eragtet, da vill Direc-

90.

Vores forter var: hovedfortet Christiansborg, det noget mindre Fredensborg og en række små handelspladser videre godt et par hundrede kilometer øst på langs kysten.

91.

Britisk fort på Guldkysten lidt øst for Cape Coast Castle.

tionen ogsaa i Særdeleshed holde sig til ham, samt kræve ham til Ansvar for Udfaldet, af alt det der kunde være forefalden.

Vores Hoved Grund er at den franske Tractat⁹² ey skall lide nogen Afbrudt, som ogsaa at forebygge, at dette Skib ey skall opholde sig længere paa Kysten end i det længste 4 Maaneder fra Andkomsten til Axim indtil han fuldkommen er expederet, at fortrække til Vestindien; og omendskiønt han skall gjøre sin Beregning efter 350 Slavers Indkiøb, maae han dog efter 4 Maaneders Forløb sig ey der opholde længere, uagtet dette Antal ey var complet.⁹³

17) Naar han da med Skibet til Fortet Christiansborg anlanger, melder han sig strax hos Gouvernementet og begierer sin Expedition, som uden høystnødvendig Aarsag ey skall opholde ham der over Aatte Dage.⁹⁴ Til det samme leverer han da imod Quitting heele Resten af Skibets Negotie Vahre, som han enda kunde have tilovers, saasom han af alt det øvrige, saavel af Slavernes Indkiøb, som

af de derfore forhandlede Vahre og af hvers Priser til det samme skall aflegge rigtig Regnskab. – Tillige skall han af Gouvernementet begiere saa meget Palm Olie, Malgette, Millie, Brombas eller Lemon Safft,⁹⁵ og hvad ellers til Slavernes Conservation paa Reisen, eller til Forfriskning paa Skibet behøves, hvortil Gouvernementet i Tiide skall gjøre fornødne Anstalter, at ved Skibets Andkomst alting kan være i Beredskab, og Captainen ey skall være forpligtet selv at indkiøbe alt dette paa Kysten, saa faaer han ogsaa det behøvende af Riisengryn herfra med sig, paa det sligt ey skall foraarsage nogen ophold.

Men ifald at efter § 14 Vores Gouvernement paa Kysten kunde forskikke ham udi 4 Maaneder efter hans første Andkomst, selv at kunde aflade Skibet med 300 Assorterede Slaver, saa skall Planen om Slavernes Indkiøb langst med Kysten efter sammes og følgende § formelt aldeles og i alle Maader ophæves og i den Fald skall Captainen paa det snarest gaae tilbage til Skibet i Axim og derpaa befordre Skibets Afgang til vores Fortresser, hvor han da den heele Cargaison efter Factura til Gouvernementet skall levere og sin Expedition hos samme igen imodtage.

I denne sidst bemelte Fald, naar Captainen saaledes faaer sin Expedition med Slaverne ved Vores Fortresser, saa skall han i den Tiid han saaledes opholder sig der have Sæde og anden Stemme i det Secrete Raad.⁹⁶ Imidler Tiid skall Captainen bære Omsorg fore, at Skibet i alle Maader med alt behøvende til Reisen forsynes; Slaverne rumeligt at berge; I Tiide at forsørge sig med den behøvende Forraad af Vand, og dersom udi Fortressen ey var Vand nok til at forsyne Skibet med til fiire Maaneder, saa skall Gouvernementet paa Captainens Requisition føye Andstallt det behøvende Vand at anskaffe, paa det Captainen jo før jo heller kan være i Beredskab, saa snart Leveranzen skee kan, at imodtage Slaverne, saaledes at han paa sin Siide forderligst maae strebe at fortsætte Rei-

92.

Se herom i udgiverens indledning.

93.

Skibet tilbragte i alt 147 døgn, altså næsten 5 måneder, ved Kysten. Alligevel afsejlede man derfra med en last på kun 267 slaver.

94.

Skibet lå ved Christiansborg (og Quitta) i 4 måneder.

95.

Palmeolie brugtes bl.a. i slavernes mad (se § 21). Ma-leget (også kaldet paradiskorn eller guineapeber) har peberagtige, men mildt smagende korn, der anvendes som krydderi. Millie er hirse, hvoraf meget faktisk var majs fra Kysten. Brombas var tilsyneladende en anden benævnelse for citronsaft.

96.

I Det sekrete Råd havde følgende sæde: guvernøren, opperhovedet, overkøbmanden, faktoren, bogholderen og sekretæren, se fx § 5 i guvernørinstruks af 31. maj 1771 (i Guineisk kompagni 6).

sen og ey at taale nogen Ophold; Men der-
som Handlingen paa forhen bemelte Maade
skeer langst med Kysten, saa maae Captainen
sig der tillige med den behøvende Quantitæt
Vand forsørge, og dermed være forsynet naar
han ved Fortresset Christiansborg anlanger.

18) Ved Skibets Lossning skall Captainen
have god Opsigt, og gjøre saadan Anstalter
at alt Godset med Forsigtighed fra Skibet
udlosses, at alle Casser besynderlig Gevehr
Casser kommer heele fra Skibet, som ogsaa
at Krudet kommer derfra tørt i Baaden eller
Canoerne, og at samme fra Skibet vell tildæk-
kes og tilpaakkes,⁹⁷ for at det kan undgaae
de ved Landet forefaldende Brændinger, saa
meget mueligt er.

Skulle det enten formedelst Storm og
Uveyer eller for anden særdeles ulykkelig
Hændelse kunde supponeres en eller anden
Sort af Cargaisonen nogen Skade at være
tilkommen, da skall Captainen og Skibs As-
sistenten slig Hændelse strax i deres Bøger
antegne ved Dag og Datum, og med alle sine
Omstændigheder hvorledes det er tilgaaet og
hvorudi formenes Skaden bestaaer. Saadan
Tildragelse skall Captainen tilkiende give for
det Secrete Raad, paa det der kan skee en
lovlig Besigtelses Forretning, hvorved toe af
det Secrete Raad udnævnte Assistentere samt
Captainen og Skibs Assistenten skall være
nærværende, naar Lossningen gaaer for sig,
enten det begyndes ved Christiansborg el-
ler Axim, hvor da Vahrernes Befindende af
Captainen og Skibs Assistenten i deres Bøger
skall antegnes og af samtlige nærværende
Underskrives.⁹⁸ Skulle ellers det Secrete Raad
finde for godt at aabne og at eftersee nogle
af Packerne skall Captainen og Skibs Assi-
stenten derom advares, som begge skall være
nærværende ved alle Besigtelser.

Alle Slaver som af Captainen indkiøbes
skall først af Obermesteren paa det nøyeste
eftersees og visiteres, at samme maae være
friske og sunde, og naar nogle forekommer
som var gamle, ey havde deres Tænder,

som enten var syg eller med udvortes Skade
behæfftet, slige Slaver maae ey kiøbes eller
imodtages; dog om Slaven ikkun fattedes et
Paar Tænder eller havde en eller anden ey
betydelig Feyl, maae saadan en ey refuseres,
naar den for sin Priss kan erholdes.

Skulde Captainen efter § 17 ved Fortet
Christiansborg faae sin Cargaison saa skall
Obermesteren og Skibs Assistenten være til
Stæde, naar Captainen gaaer i Land for at
imodtage samme, der skall da Obermesteren
nøye tilsee at gode dygtige og friske Slaver bli-
ver leveret, og at ingen daarlige og syge Slaver
imodtages; dog om en Slave havde ikkun et li-
det Hull stødt eller reven, som Obermesteren
paa Skibet kunde læge og heele, om samme
ellers er frisk og god maae den ey refuseres;
men syge Slaver maae aldeles ikke annames,
fordi Sygdom pleyer at tiltage paa Søen, som
lett kunde udbrede Sygdom iblant de friske.

Dernæst skall Captainen stille behørig
Ordre til Tømmermændene at slaae Mands
Slaverne i Bøyen⁹⁹ ligesom de kommer om
Bord, toe og toe sammen ved deres ene
Foed, men ey at sette i Haand Bøyerne, uden
dem der fandtes saa vilde og farlige at det
giordes nødig; Captainen skall desaarsag
forespørge sig hos det Secrete Raad eller hos
dem han haver kiøbt Slaverne af, hvilke der
er farligst, for at have des nøyere Opsyn paa
dennem inden Skibs Borde.

97.

Sandsynligvis pakket i presenning eller sejldug.

98.

Varetransporterne mellem skib og land findes opteg-
net, se fx Guineisk Kompagni 92, Skibsjournal 26.
november 1771 og følgende dage.

99.

Fangelænke med bøjle til at spænde om ben eller
arm. Fra København medbragtes 130 par fodbøjler
med tilhørende bolte og 40 par håndbøjler med
bolte, se Guineisk Kompagni 63, Omkostnings- og
inventariebog, folio 21.

Den Quantitæt af Guld og Elephant Tænder som Captainen vorder overleveret af det Secrete Raad, skall han vell og paa et sikkert Stædt i Skibet forvare, for ved Gud give lykkelig Tilbagekomst, samme her til Directionen at levere.

For alt hvis Captainen saaledes i Skibet af Slaver Guld og Elephant Tænder eller andre Vahre fra Fortet til sin Expedition haver bekommet, skall han udstæde Tie liege lydende Connossementer,¹⁰⁰ Nie deraf at levere til det Secrete Raad, og et af dem selv at beholde.

19) Det skall være Vores i Guinea havende Betientere tilladt af deres egne tilhørende Slaver at oversende med dette Skib til Vestindien, som uden Hinder for Compagniets Slaver kan rommes;¹⁰¹ Og Captainen skall slutte en skriftlig Accord med dem, som afsender nogen til den høyeste Fragt han kan blive enig om, som ey maae være under 35 Rd. siger Fem og Tredive Rigsdaler Vestindisk Courant for hver Slave udi St Croix i klingende Mynt eller gode Sukkere at betale, som Captainen til Compagniet skall være

ansvarlig for; eller samme Fragt skall ogsaa Vores Betientere paa Kysten i deres Gage afkortes; i hvilken Fald Captainen ikkun udstæder Recipisser¹⁰² eller Beviiser. – Desforuden skall Afsenderen af samme betale 8 Rd. Vestindisk Courant Slave Premie for hver Slave, som deeles imellem Skibs Officererne, efter samme Repartition¹⁰³ som [i] § 28 fastsættes.

Saa skall ogsaa Captainen vel beobagte hvorledes Fragt Slaverne er mærket, paa de samme med Compagniets Slaver ey kunde forbytes, hvorfor og samme Marke i Accort eller Recipissen skall indføres. – Disse Slaver skall nyde samme Forplegning og Opvartning paa Reisen som Compagniets egne. – Skulde nogen af dem døe undervejs skall Captainen og Skibs Assistenten samme i Deres Bøger indføre ved Dag og Datum som af dem og Obermesteren skall attesteres og underskrives. Om ogsaa saadanne Slaver døde undervejs skall dog Vedkommende eller Eyere ligefuld betale den accorderede Fragt. Følger nogen Passagerer med Skibet fra Kysten, som haver Fragt Slaver med sig og samme kunde i Vestindien ey betale den accorderede Fragt, for de leverede og afdøde Slaver, eller hafde ey fleere Slaver eller Effecter hvor Captainen kunde holde sig til, saa skall samme Passagerer bemelte Fragt ved Andkomsten her i Kiøbenhavn at betale skyldig være.

For at lette Skibs Folkene Arbeidet skall Captainen udsøge af de indkiøbte Slaver eller requirere af det Secrete Raad, nogle Dage efter Andkomsten ved Christiansborg 4 à 6 af de skikkeligste Mands Slaver, af dem som ey forstaaer de andres Sprog; for at bruge dem til Bombass¹⁰⁴ over de andre Slaver, samt at være Skibs Folkene behielpelig Skibet at reenholde, samt ved viidere Arbeide der kunde forefalde; For at ogsaa Folkene kan forstaae dem kan dem tillige læres nogle Danske Ord; dog maae hertil ey tages Chant eller Crep-Slaver.¹⁰⁵ Naar samme er kommen om Bord maae de ey komme i Land igien,

100.

Et af kaptanen underskrevet bevis for at have modtaget de deri nævnte varer, som han forpligter sig til at fragte til et givet sted mod den aftalte betaling.

101.

Se guvernørinstruksen § 6.

102.

Modtagelsesbevis, som udstedes, når pågældende varer er bragt ombord i skibet.

103.

Fordeling.

104.

Opsynsmand.

105.

Chant refererer til Asante, medens Crep henviser til Krepi. Disse var to afrikanske nationer i Guldkystens bagland henholdsvis mod nordvest og nordøst omkring Voltafloden.

uden det hendede sig at de blev syg. Disse Slaver skall da nyde Matross Kost og Rançon paa Skibet, dog skall Folkene tilholdes, ey for meget at betroe sig dem, men allene omgaaes dem skikkelig, og om Natten at lade dem være under Decket.

20) Medens Captainen med Skibet ligger ved Fortet Christiansborg og haver leveret det med Cargaisonen udsendte Brendeviin, skall han med den heele Skibs Raad gjøre nøyagtig og rigtig Overregning hvor meget Brændeviin til Provision for Skibsfolkene paa sin viidere Reise til Vestindien og her tilbage haves fornøden, det øvrige af det medsendte Provisions Brendeviin skall han levere paa Fortet Christiansborg, og derfor tage Gouvernementets aparte Quitting, som han ved Tilbagekomsten til Directionen haver at levere, hvorved maae giøres Beregning paa at have for ca 200 Rd. Brendeviin, Platilles, Romals & Keremis¹⁰⁶ eller andre Vahre som er tienlig for Eylandet St Thomæ¹⁰⁷ under Linien beliggende; om Captainen for Modvind og slige Hændelser skulde nødes til, at gjøre der sin Retirade.

Skulde det imod Formodning hende sig, at Reisen formedelst Modvind og andre contraire Tilfælde maatte opholdes længere nogen Stædts, eller blev længere undervejs end han havde gjort Beregning paa, og derved befandtes at Provisionen merkelig¹⁰⁸ var medgaaet, saa at der kunde befrygtes nogen Mangel derpaa ved Reisens Fremgang; da skall det behøvende af Skibs Raadet nøye overvejes og bestemmes, naar han da i slig Tilfælde ankom eller var nogen Stæds hvor det behøvende kunde kjøbes, saa skall Captainen søge samme til billigste Priis at indhandle, hvorover en skriftlig Regning skall opgiøres. Som af Skibs Raadet skall underskrives. – Paa anden Maade vorder ingen indkøbte Provisions Sorter gotgiørt uden allene deres Forfriskning af fersk Kiød og Grønt i Vestindien og andre Stæder efter den regulerede Spiise Taxes¹⁰⁹ Indhold, men

meere godtgjøres heraf heller ikke. For alle Provisions Sorter som indkommer paa Skibet, enten det som indkøbes, eller fra Vores Fortresser eller nogen anden Stædts fra for Compagniets Regning leveres til Skibet, alt det skall Bouteilleren til Indtægt beregnes og med det som deraf Daglig consumeres forholdes som [i] § 8 er melt.

21) Slavernes Conservation vill Vi Captainen særdeles som en Magtpaaliggende Sag have recommenderet. Han skall selv tilsee og flittig tilholde baade Styrmandene og Mæsteren,¹¹⁰ at de bliver skikkelig behandlet inden Skibs Borde, at ingen af Skibs Mandskab beegner dem med Hug og Slag eller anden haart Medfart, men at Folkene meget meere omgaaes dem sagtmødig og søge at opmuntre dem, og at de omgaaes varligt naar de skall næd eller op af Lugerne med viidere.

Paa det saa mange Mennesker som er inden Borde ey skall foraarsage Stank eller Sygdom, saa skall især saa snart Slaverne er om Bord paa Over Reisen paasees, at ingen Stædts i Skibet med Urenlighed opfyldes; Hver Dag skall 3 Gange spylles baade inden og uden Borde, og hver Morgen naar Slavernes er paa Decket og spiser skall der giøres reent i Rummet hvor de ligger; Om Dagen

106.

Der er tale om tre slags tekstiler. Platilles er hvidt slesisk lærred; romals er ostindisk bomuld af lomme-tørklædestørrelse; keremis er endnu en slags tekstil.

107.

Den portugisiske ø São Thomé, beliggende i Guinea-bugten omtrent på ækvator.

108.

Mærkbart, væsentligt.

109.

Se under § 9 om spisetaksten.

110.

Obermesteren, skibslægen.

skall henges et Luft Seyl¹¹¹ ned af Lugerne, at den friske Luft kan komme ind til dem; Tvende Gange hver Uge røges med Enebær eller Enebær Træ, som til samme Brug herfra medgives, iblant med Krudt og derefter med Ædeke besprenges.¹¹² Dernæst skall Captainen have Agt paa, tillige med Skibs Assistenten og Obermesteren, samt all øvrige Skibs Mandskab at Slaverne nyder deres Pleye og Føde som det sig bør, hvoriblant Kokken skall tilholdes, at intet af det Vand som gives til Slavernes Mad bliver spilt eller bortgivet, at samme Mad bliver vel og til gavns kogt og reenlig tillavet, og dennem ey gives for Varm; At Slaverne nyder og faaer deres Spise og Forplegning som Captainen efter den medsendte Spiise Reglement er ordeneret, hvorefter de engang om Ugen skall have Oxe Kiød nemlig paa den Dag da de faaer Heste Bønner, hver 4 Slaver skall være om et Pund¹¹³ Kiød, samme Dag skall dem tillige gives en liden Rançon Brændevin; Dog skall dem meest gives Gryn og Riis, hvorved observeres at give dem Olie de Palm paa Deres

Grød som kan fordrage det, og de som ey kan fordrage det faaer Grøden foruden samme Olie i Deres Bakke;¹¹⁴ Endelig skall hver 10 Dage enhver Slave faae en Slave Pibe og et lidet Stykke Toback. – Dette er hvorefter Directionen vill at Slaverne skulde fødes og forpleyes medmindre en langvarig Reise eller Sygdom skulle foraarsage at vores Regler ey i alle Deeles herudi kunde efterkommes, i hvilken Fald Captainen skall holde Skibs Raad og efter dets befindende foranstalte det best tienligste og tarveligste.

22) Captainen skall holde god Orden imellem Slaverne at Quinde Slaver ey gives for megen Frihed, men at de bliver holdt fra Mands Slaverne; Saa som Captainen med den heele Equipage alvorlig recommenderes Natt og Dag at have bestandig og nøye Opsigt over dem, at ingen skall faae Leylighed at i Verk sette noget ondt han skall derfor nøye tilholde Tømmermændene, Bødkeren og Kokken med øvrige af Folkene, som bruger Jern og slig Reedskab at de holder saadan deres Redskab under god Lukkelser og Bevaring og naar samme behøves og maatte bruges, skall Vedkommende samme vel iagttage at ey Slaverne faaer fatt paa samme. – Ligeledes skall den Kiste hvorudi Gevehr og Amunition er forvaret alle Tiider saa længe Slaverne er om Bord være tillukket, og staae fastsatt agter paa Skandsen,¹¹⁵ hvor aldrig nogen Mands Slave maae komme, og naar de aabner samme Kiste, maae aldrig nogen hverken Mand eller Quinde Slave eller Børn være paa Decket saa længe samme er opklukket.

I Besynderlighed skall der bruges Vagtsomhed og Opsigt paa de Mands Slaver som bliver i Bøyen, og som agtes for de slemeste og farligste; hos samme skall Bøyerne tiet og offte visiteres, dog saa at de ey formerker det, for deraf at fatte Tanker at Folkene var bange for dem, hvorfor saadan Efftersyn best kan skee naar de sidder omkring deres Bakker og spiser. – Naar Slaverne om Bord slaaes i Bøyerne nettes¹¹⁶ Spidserne fast, saa at de ey

111.

Kulsejlet var en ventilationsanordning i form af en lodret hængende sejldugscylinder uden bund og med et mod vinden vendt hul foroven, så frisk luft blev ledt gennem cylinderen og ned under dæk.

112.

Stænkes.

113.

I kilden er benyttet det dengang gængse pundtegn.

114.

På skibene var mandskabet delt i grupper, kaldet bakker, på 8 mand hver, som spiste og sov sammen på et bestemt sted i skibet. For slaverne gjaldt tilsyneladende nogenlunde det samme.

115.

Den agterste del af skibets øverste dæk, traditionelt den fornemste del af skibet.

116.

Nittes.

kan faae dem løss igen, uden at Splitterne først maae hugges af, paa det de sig ey selv eller andre dermed kan gjøre Skade som før er skeed.

Saasom det og er besværligt for Slaverne, og til Deels kan forvolde Sygdom, naar de saaledes den heele Reise skall være sammen lækede, saa vill Directionen overlade det Captainens gotbefindende, især naar han er kommen i Passaten¹¹⁷ Tiid efter anden at lade slaae nogle ud af Bøyerne, eller skiffes til at lade slaae nogle ud og andre ind igien, især holdes fore at den Sort Slaver, der kaldes dunke¹¹⁸ Slaver ere enfoldige hvorfor same frem for andre imellem kunde løsslades, men de slemste og farligste maae stæse være og blive i Jernet. – Directionen erindrer Captainen dette allene som en Middel til Slavernes bedre Helsen at conservere, og naar han da finder for godt at lade nogen loss, maae han sette saadanne Vagter som befindes nødtvendig paa det Slaverne alle Tiider kan see og høre at Mandskabet er aarvaagen og paa deres Poster.

23) Naar nogen af Slaverne skulde blive syge skall Captainen forandstalte at samme strax bliver løssladte af Jernet, og henbringes og legges paa et aparte Rom i Skibet for sig selv, at de ey skall komme imellem de friske, dernæst skall Captainen strax tilholde Mæsteren flittig at eftersee samme Slaver, og at han anvender alt mueligt Fliid at restituere deres Helsen saa meget mueligt er, hvortil han og skall bruge Brombas eller Lemon Safft,¹¹⁹ hvoraf Captainen skall lade ham faae saa offte og saa meget som han til Slavernes Conservation og Cur behøver.

Videre skall Captainen andorne naar Veyret er godt og Solen hedest at da Slaverne en eller toe Gange bliver vasket og smurt.¹²⁰

Naar de kommer nær Vestindien maae han lade komme op paa Decket saa mange om Dagen som der skikkeligen kan rommes, hvor da Quinde Slaver og Børn altid maae være agter i Skibet, og alle Mands Slaver fra

Stor Lugen af og heel for efter. Naar de saaledes sidder paa Skibet kan dem gives noget gammel Toug samme at plykke i Værk,¹²¹ for at have noget i Hænder hvorved Tiiden for dem kan gaae, dog maae dennem ey noget viist at gjøre foresettes langt mindre prygles til at være flittige, saa som det dem og skall staae frit at blive i Rommet¹²² som ey vill være paa Decket.

Naar Veyret er godt kan Captainen ogsaa 1 à 2 Gange lade Decket være rødeligt og tillade nogle ad Gangen at opkomme for at dandse og springe efter deres Brug og til den Ende at lade slaae paa Trommen for dem og ellers tilholde Folkene at omgaaes dem milde og med Munterhed og Skikkelighed, saa meget giørlig er, for at holde dem ved god Mod, uden at forsømme noget udi den behøvende Vagtsomhed og Opsyn over dem.

24) Og da det sikkerlig forhaabes at Vind og Veyrligt vill være favorabel paa denne Aarsens Tiid¹²³ Captainen ved Guds Hielp

117.

Langt fra land og med gunstig vind, så mandskabet ikke behøvedes til at manøvrere sejlene, men i stedet kunne bevogte slaverne.

118.

Dunko eller donko kaldtes de slaver, som var bragt sydpå til Kysten meget langt inde fra baglandet.

119.

Se under § 17.

120.

Gnedet med olie.

121.

Man optrævede (plydsede) gammelt towærk og frembragte derved såkaldt værk, der brugtes til fartøjets kalfatring.

122.

Lastrummet under dæk.

123.

Stormperioden på Kysten begyndte i marts og varede til august.

med Skibet kommer til at forlade Fortet Christiansborg, og han altsaa vill blive befriet for at søge nogen af de Portugiske Eylande under Linien; saa dog dersom mod Formodning skulle arrivere, at han enten formedelst Stormen Modvind eller slig Modgang ey var i Stand at naae Passaten¹²⁴ og maatte frygte at drive ned i Bugten,¹²⁵ hvorved Sygdom og Dødsfall imellem Slaverne kunde foraarsages, i saadan Tilfælde skall Captainen lade det sig være angelegen at søge St Thomæ liggendes under Linien. Dette Stædt maae han preferere for Printsens Eyland,¹²⁶ som ligger noget nordligere fordi Leyligheden der i alle Ting ikke er nær saa god med mindre det var ham umueligt at komme til St Thomæ. Naar han der er ankommen, maae han strax i Landet gjøre Anstalt for at leye 1 à 2 Packhuuse hvorfore betaales 1 Rd. for hver Packhuus om Dagen, i hvor mange Slaver han vill have derudi, hvor han da foranstalter at alle Slaver kommer ud af Bøyen og brin-

ges udi bemelte Packhuus i Land, hvor han da under god Opsyn lader dem gaae løss i 10 à 12 Dage, for at forfriske dem fuld og med grønt som Pamponer, James, Banana eller Pissanger, Cocisser¹²⁷ samt fersk Kiød og deslige, som der for meget god Kiøb er at bekomme, herved maae Captainen 6 a 8 af Skibets Mandskab lade skifte at være i Land, for at have Opsigt over dem, og besørge at de faaer den Forfriskning og Pleye som kan faaes; At de saaledes kan forfriskes, og om nogen syge er iblant dem at samme saa meget som mueligt kan restitueres derom maae Obermesteren særdeles ved den god Leylighed gjøre sig alt Fliid og Umage. – For at bestride de der paa Stædet forefaldende Omkostninger, dertil maae han bruge de paa samme Eyland tienlige Vahre, som han efter § 20 dertil haver medtaget fra Kysten; hvorved han Compagniets Tarv maae iagttage i at menagere Omkostninger, og til Forfriskning ey meere at indkiøbe end der behøves. Med samme Provisions Sorternes Indkiøb og hvad derfor forhandles forholdes det som bemelte § 20 tilholder; siden Captainen herfore som for alting skall aflegge rigtig Regnskab. – Imidler Tiid at Captainen ligger der, skall han besørge at Skibet bliver forsynet med Vand, især da det koster lige mange Anker Penge,¹²⁸ enten han tager Vand eller ey, til lige at lade Rommet renovere, hvortil god Leylighed haves imens Slaverne er i Land, og at holde alting til reede og i god Stand, for med første gode Vind og Leylighed med Guds Hielp at fortsætte Reisen.

25) Naar Skibet nu til St Croix i Vestindien ankommer saa haver Captainen sig strax at melde hos Compagniets derværende Commissionair¹²⁹ til hvis Ordre Connossementet¹³⁰ af indehavende Slaver skall stilles, og saa snart Slaverne der kan bringes i Land sørger Captainen fore, at de bliver bragt hen paa et bequemt og sikkert Stædt, hvor de kan være tørre og i god Forvaring, hvilken Stædt af Commissionairen dertil skall anvises, og

124.

Sydøstpassaten, som blæser et par grader syd for ækvator.

125.

Guineabugten.

126.

Den portugisiske ø Ilha do Principe i Guineabugten på 1½ grad nordlig bredde, omkring halvandet hundrede kilometer fra São Thomé.

127.

Pamponer er papaya. Jams er yams. Pisang er et andet navn for banan. Med cocisser tænkes sandsynligvis på kokusnødder.

128.

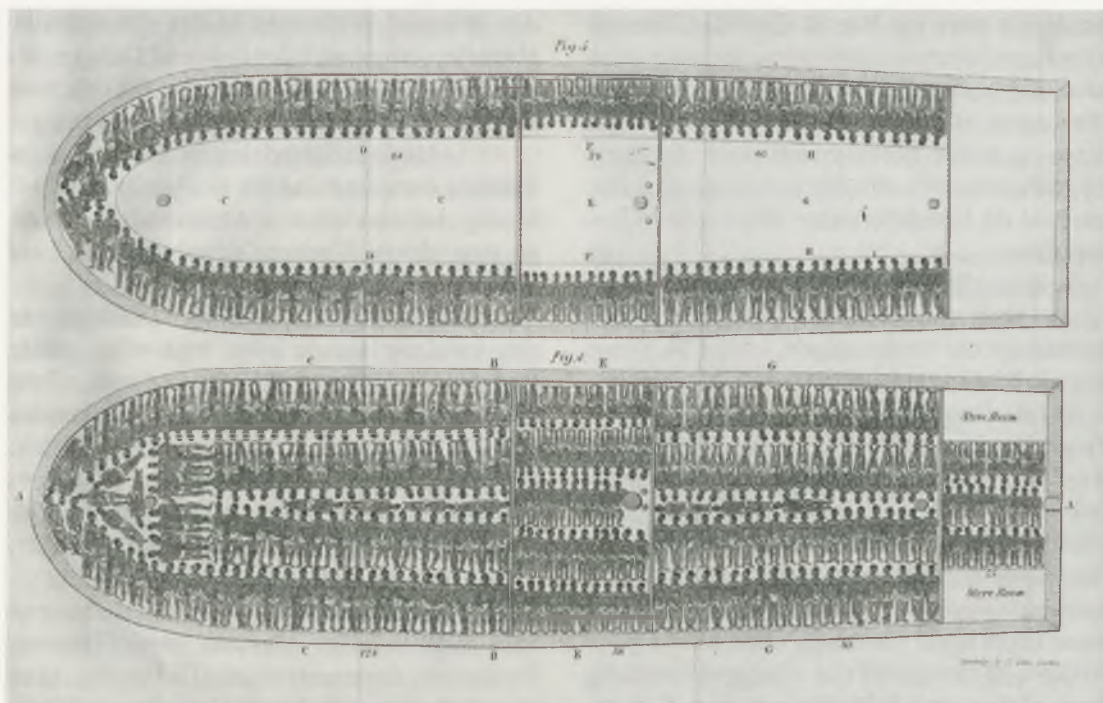
Afgift til de stedlige myndigheder.

129.

På denne tid var Paul Prihn kommissionær.

130.

Se under § 18.

Plan for lastningen af slaver på det 100 fod lange engelske skib "Brookes" i 1788. Man kunne presse 452 slaver ombord. Hver voksen mand var kun tilmålt 182 gange 41 centimeter at ligge på og kun 80 centimeter op til næste lag mennesker. (Efter Thomas Clarkson: *The History of ... the African Slave-Trade*, bind 2, London 1808).

saa længe de er usolgt faaer Captainen at beordre saa mange af Skibets Mandskab som til Slavernes sikker Forvaring Dag og Natt der maatte behøves.

Slavernes Renselse og de syges Forplegning skall Obermesteren være nøye recommenderet, besynderlig nu da samme skall forhandles, derfor skall Captainen have et vaaget Øye herover at han derved alt mueligt Fliid anvender. – Førend Slaverne da bringes i Land skall han beordre at samme renses, og at Mands slaverne raseres eller rages;¹³¹ og naar de er kommen i Land, skall Obermesteren være der til Stæde hvor Captainen maae paamine ham at han flittig seer til Slaverne, og at han gjør sig alt mueligt

Fliid at forfriske og conservere de sunde med Landets Urter og grønt, samt at restituere de syge, hvilke han saa meget mueligt maae separere fra de sunde at de ikke anstikkes.¹³²

26) Forhandlingen af denne Cargaison Slaver andgaaende for at høste den største Nytte derved for Compagniet da eragter Vi det for den fordelagtigste Methode, at den heele Cargaison Slaver saa mange der findes

131.

Begge ord betyder barberes.

132.

Smittes.

sunde det være sig Mænd, Quinder, Dreng
eller Piger bliver solgt til en eneste, som er al-
mindelig bekendt at være solide og suffisant;
eller ogsaa at Forhandlingen skeer til nogle
brave og solide Kiøbere som maae forbinde
sig in Solidum¹³³ alle for en og en for alle,
hvorved da Conditionerne bliver i Særdeles-
hed disse:

At den eller de Kiøbere maae forbinde
sig at imodtage den heele Cargaison Slaver
saa mange der findes sunde, inden 24 Timer
efter at Kiøbet er sluttet;

At i det mindste Toe Hundrede Rigsdaler
dansk Courant for hver Hoved af sunde Sla-
ver maae obteneres og at Betalingen skeer
ved Leveranzen i rede Penge eller i gode
Vexsel-Breve paa Kiøbenhavn, som ey maae
være over 6 Maaneder Sigt,¹³⁴ at i Mangel
paa reede Penge og gode Vexler ingen Vahre
maaе tages imod i Betaling uden allene gode
Sukkere til Kongens Priis, eller god forsvarlig
Rom til den paa Eylandet paa den Tiid væ-
rende courante Priss, med de Vilkaar at Vah-
rene kan følge med dette Skib Christiansborg
hertil retour;

At Udkuddet der maatte befindes iblant
denne Cargaison Slaver hvorved Syge, blinde
eller gebræklige er at forstaae ey maae for-
handles førend de sunde er solgt og afhæn-

det, hvorved prefereres at det skeer under
Haanden enten en eller fleere af Gangen, el-
ler alle under et, ligesom samme for den høy-
este og fordelagtigste Priis kan udbringes til;

At i Almindelighed ingen Compagniets
Effecter der paa Eylandet skall sælges ved of-
fentlig Auction uden at Omstændighederne
og den yderste Nødvendighed det ey vill an-
derledes tillade;

Saa og at ingen af de forhandlede Slaver
det være sig sunde eller syge eller andre
Compagniet tilhørende Effecter som selges
eller hvorom contraheres maae afhændes
uden at Valuta ved Annamelsen bliver betalt,
eller førend Kiøberen til Sikkerhed har givet
og udstædt sin Gieste Retts¹³⁵ Obligation ind-
til Betalingen er skeed, enten i reede Penger,
Vexler, Sukker eller Rom.

27) Saa som nu her ikke nøye kan bestem-
mes Forhandlings Maaden med Slaverne,
fordi det dependerer af Tiiden og Om-
stændigheder, saa haver Captainen alldeles
at overlade Forhandlingen til Compagniets
Commissionairer, paa best mueligste Maa-
der at sælge Slaverne, og med frie Hænder
at tage saadan Messeures, som kan blive
til Compagniets Tarv og Beste; alligevel at
Captainen ved alt det der bliver forhandlet
og besluttet er nærværendes, og at han i alle
Tilfælde saa vidt som mueligt er hielper til
at befordre Compagniets Gavn og Interesse.
Captainen skall ogsaa see derhen at Skibs
Assistenten er nærværendes ved alt det ved
Slavernes Forhandling i Vestindien passe-
rer, og alting saaledes som Sagen skeer og
forhandlet bliver ved Dag og Datum i hands
Protocoll indføres, da han alle de saaledes
beskrevne Forretninger af Commissionairen
maaе lade verificere.

Naar Slaverne alt sammen er solgt og
afhændet overleverer Captainen det
overblevne Mund¹³⁶ og Slave Provision af Ski-
bet tillige med de ledige Fustagier og alt hvad
han til sin Retour Reise finder ufornøden til
Compagniets Commissionairer for samme

133.
Solidarisk.

134.
Betalingsfrist, løbende fra forevisningsdagen i Køben-
havn.

135.
Gæsteretten behandlede sager, hvor man ikke kunne
vente på almindelig sagsbehandlingstid, eller hvor en
af parterne var "gæst" på stedet.

136.
Mundprovision er mandskabets levnedsmidler.

137.
Ved St. Croix.

best mueligt at bortselge og at giøre i Penge. – For alle Compagniets Effecter som fra Skibet afgaaer og udleveres, maae Captainen tage Quiteringer for dermed ved Retour at belegge sin Regnskab til Compagniet.

Den i forrige § 26 bemelte Forhandlings Methode af Slaverne skall ey allene tiene Commissionairerne til Regel og Grundsætning, men fornehmlig Captainen i Fald ved sin Andkomst til St Croix Commissionairen skulle være ved Døden afgaaet, eller i andre Tilfælde, da Captainen var forpligtet selv at forestaae Compagniets Forretninger i Vestindien.

28) Fra Skibets Andkomst indtil den heele Cargaison Slaver er forhandlet og afhændet, bekommer Captainen, Obermesteren og Skibs Assistenten daglig Landgangs Penge som er en halv Rigsdaler Vestindisk Courant for hver Dag til hver af dem, men Captainens continuerer saalænge han sig opholder,¹³⁷ for at de alle tre eller i det mindste toe af dem kan være bestandig paa Landet, og nærværende ved Slaverne deels for des bedre at kunde paasee dem, deels des bedre at kunde vigilere¹³⁸ for at hielpe Forhandlingen befordret; hvilke Penge dennem hos Commissionairen betales, hos hvem Captainen sig ogsaa haver at melde, for at faae Penge til Skibets Brug og Fornødenhed.

For des meere at opmuntre Captainen og øvrige Skibs Officerer, til at viise alt mueligt Fliid og Vinskibelighed ved Slave Handelen, saavel ved Indkiøbet og Annamelsen, ved god Opsyn og Pleye for deres Helsen og Sundheds Conservation inden Skibs Borde eller paa Landet, som ogsaa ved Forhandlingen og Afleveringen, at derved Compagniets Tarv og Beste paa alle muelige Maader maae befordres Tab og Skade derimod med alt Fliid og Forsigtighed i disse og alle øvrige Tilfælde paa heele Reisen afvendes; Saa vill derimod Directionen hermed tilstaae dennem af den heele Capital som denne Cargaison Slaver ved Forhandlingen udi St Croix kan udbrin-

ges at maae nyde Fem pro Cento Vestindisk Courant i Slave Premie som deeles imellem Captainen og Skibs Officererne saaledes:¹³⁹

Captainen	2 pC ¹⁰ Skriver Toe proC ¹⁰
Ober Styrmanden	¾ pC ¹⁰ skriver Tre Fierdedeel pC ¹⁰
Skibs Assistenten	61/96 pC ¹⁰ skriver Een og Tredsindstyve Sex og Halvfemdsindstyvende-deel pC ¹⁰
Obermesteren	3/8 pC ¹⁰ skriver Tree Ottendedeel pC ¹⁰
Undermesteren	5/24 pC ¹⁰ skriver Fem Fiire og Tyvendedeel proC ¹⁰
Anden Styrmand	41/96 pC ¹⁰ skriver Een og Fyrgetyve Sexoghalvfemsindstyvende Deel pC ¹⁰
Tredie Styrmand	26/96 pC ¹⁰ skriver Sex og Tyve Sex og Halvfemdsindstyvende Deel pC ¹⁰
Baads Manden	1/8 pC ¹⁰ skriver Een Ottendedeel proC ¹⁰
Ober Tømmermanden	1/8 pC ¹⁰ skriver En Ottendedeel proC ¹⁰
Kokken	1/12 pC ¹⁰ skriver En Tolvdedeel pC ¹⁰

Hvilken Premie ifølge bemelte Indeeling efter at Forhandlingen er skeed ved vores Commissionairer i St Croix til enhver vorder

138.

Våge, have opsyn.

139.

Den konkrete opgørelse findes i Guineisk Kompagni 112, Skibsprotokol s. 112-114. Fordelingsnøglen blev for tre besætningsmedlemmer justeret en anelse ned, fordi man inden afsejlingen fra København indføjede fjerdestyrmanden med 17/96 (ifølge tilføjelse af 17. juni 1771) til instruks. I alt blev beregningsgrundlaget på 43.149 rigsdaler vestindisk kurant, så fx kaptajnen modtog 862 rigsdaler vestindisk kurant.

betalt udi Landets Producter efter den der paa Landet fastsatte Pris,¹⁴⁰ med den Tilladelse de deraf kommende Vahrer at maae tage hiem med sig uden deraf at betale Fragt.

29) Naar Cargaisonens Forhandling paa det best mueligste og fordeelagtigste er skeed, saa bærer Compagniets Commissionarer Omsorg at alle de Vexler som samme haver faaet i Betaling eller for Compagniets reede Penge haver tilkiøbt sig, maae være trokken til det Kongelig Octroyerede Guineiske Compagniets Ordre eller til samme endosseret,¹⁴¹ bliver med første Leylighed til Directionen remitteret¹⁴² og indsend, uden at oppebie Compagnie Skibets Bortreise.¹⁴³

Commissionairen haver i Særdeleshed at

140.

Ved tilføjelse af 17. juni 1771 til instruksen er et par af de nævnte andele nedjusteret en smule, idet der i mellemtiden er tilkommet en fjerdestyrmand, som skulle have 17/96.

141.

Påtegnet på bagsiden, hvorved vekslen overdrages til en anden.

142.

Oversendt.

143.

Altså med først mulige skibsløjlighed til Europa.

144.

"Christiansborg"s ophold kom i alt kun til at vare 43 døgn.

145.

Skade, påføre tab.

146.

Første gang skrev kaptajnen til direktionen allerede fra Helsingørs rhed ved afsejlingen 27. juni 1771.

147.

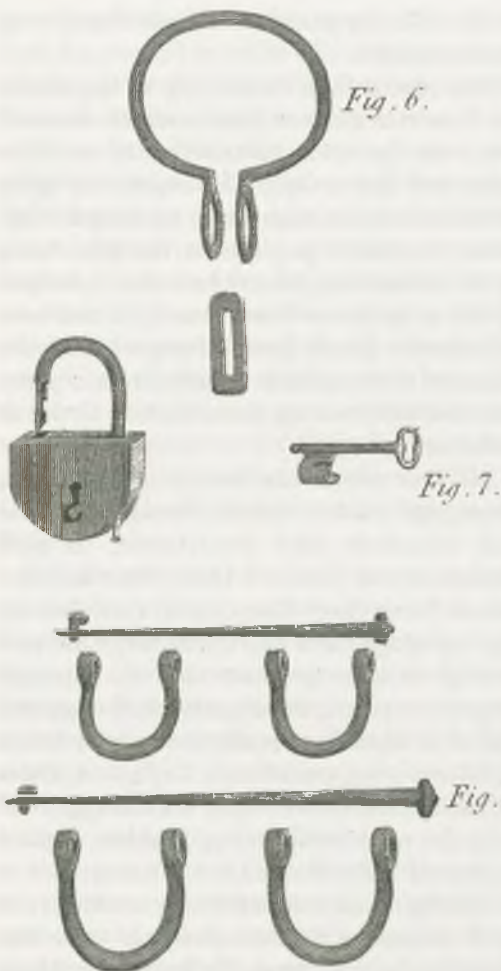
Koncession og bevilling gav kompagniet ret til henholdsvis at håndhæve jurisdiktion på Kysten og at have egen ret i København, (begge er refererede i Fogtmans Reskripter, VI, Kbh. 1786, under 9. oktober 1767).

umage sig for Skibets snarreste Expedition til Retour Ladningen, og at være behielpelig i at forskaffe Skibet en god og profitabel Retour Fragt; hvorudi ogsaa Captainen tillige skall viise alt sin mueligste Fliid og Omsorg at befordre og forfremme samme paa det forderligste og paa den Maade at Skibet i det høyeste ikke længere end 3 Maaneder naar Aarsens Tiid det tillader i St Croix maatte blive liggendes, men saa snart mueligt at befordre Reisen hiem.¹⁴⁴

30) Det forbydes herved paa det strenge, og under vedbørlig Straf, samt alle Vahrernes Confiscation hvor de antreffes saa vel Captainen som alle andre Officerer paa denne Reise for sig selv eller for nogen anden uden allene for Compagniets Regning nogen Slaver at købe eller sig at tilhandle, hverken paa Kysten eller hvilket Stædt det være maatte, eller at drive nogen Slags Negotie af hvad Navn nævnes kan som i mindste Maader kunde prejudicere¹⁴⁵ Compagniet.

31) Paa heele Reisen skall Captainen være betænkt paa at tilskrive Directionen, saa ofte Tiid og Leylighed gives, eller naar han nogen Stæds anlanger baade paa Udreisen og sin Retour og Efterretning at give om Skibet og Godsets Tilstand om Handlens og Reisens Fremgang, samt andre Ting som kunde forefalde ved Reisen og Handlingen, alt efter Tiidens og Stædets Leylighed; hvilke Breve og Efterrettninger Assistenten skall skrive og protocollere, men af Captainen underskrives.¹⁴⁶

32) Captainen saavel som alle andre Compagniets Betientere og Skibs Equipage om de nogen Forseelse skulle begaae eller nogen Skade foraarsagede skall i slige og andre Tilfælde svare under den Rett som Directionen ifølge den Allernaadigste Concession af 1 Nov. 1765 samt Bevilgning af 9 Oct. 1767 maatte anordne,¹⁴⁷ og der lide Dom efter Lands Lov og Rett og efter Skibs Articlerne og vores Instructioner og Andordninger som de har forpligtet sig paa denne Reise at efter-

Halsjern med tilhørende hængelås samt hånd- og fodbøjler med splitter og nitter, benyttet ombord på det franske slaveskib "Vigilante". (Efter *Case of the Vigilante. A Ship Employed in the Slave-Trade*, London 1823).

leve, og maae ingen henskyde sig til nogen anden Rett.

Skulde imod Formodning nogen Disput reise sig imellem Captainen og nogen af de andre Compagniets Betientere i Guinea imedens Captainen der opholder sig, da skall Captainen naar han af tvende Compagniets

Betientere indvarseles være forbunden at møde for det Secrete Raad, hvor Sagen nøye maae undersøges, de formeentlige Vidner paa begge Sider examinæres, og saa nøye mueligt oplyses, hvor da heele Sagen beskrevet, og af det Secrete Raad verificeret Directionen med første Leylighed skall indsendes hvorpaa Vedkommende efter Sagens Beskaffenhed her skall vente Dom.

33) Dersom Captainen paa denne Reise ved Døden afgick da skall Ober Styrmanden hannem succedere, hvorved den samme under sin Eed skall være forpligtet denne Instrux samt alle Andordninger forsvarligen at efterleve men skulle da ogsaa Ober Styrmanden være død, da træder den anden Styrmand i hans nemlig Captainens Stædt, samt edelig underkaster sig alle hands Forpligtelser, og saa viidere, alt efter de Kongel. Skibs Articulernes 13 Article.¹⁴⁸

Med saadan afdøde Persohners Efterlaendskab forholdes det saaledes:

Naar nogen dør under Fortet Christiansborg eller i Vestindien, da skall den afdødes Effecter tages i nøye Forvaring, registreres og vurderes og der ved offentlig Auction bortselges, hvorved i forveyen Tiiden fastsettes og behørigen bekientgiøres baade paa de danske saavel som paa det Hollandske og Engelske Forter¹⁴⁹ naar den skall foretages paa Kysten; og ligesaa naar slig Auction skall foretages i Vestindien, hvor da alting paa det beste og paa lovlige Maader bortselges, hvorforre til Vedkommende ved Hiemkomsten skall giøres rigtig Regning, samt det udkomne vedbør lig erstattes.

Skibs Assistenten skall alt dette ey allene

148.

Skibs-Articler ..., 1758, Art. XIII stk. 1 handler om sådan succession.

149.

Se § 13.

være vidende om, men ogsaa alting ligesom det sig tildrager rigtig i Protocollen indføre og ellers ordentlig i sine Bøger overdrage, da det er Captainen og ham der skall stande Directionen til Andsvar at Sterb-Boderne¹⁵⁰ efter Skibs Articlernes og vores Andordninger reedlig og lovlig behandles, og for alting derved nøyagtig Regning gøres.

I Hendseende naar der skulde forefalde Dødsfald imellem Officererne da skall det forholdes saaledes:

Naar en dør paa Reisen herfra til Fortet Christiansborg skall han eller hands Arvinger nyde $\frac{1}{4}$ Deel af Slave Premien efter Repartition i § 28; Naar de allerede har begynt at losse $\frac{1}{3}$ Deel; Naar de er afseylet fra Christiansborg, eller taget Deres fulde Ladning $\frac{1}{2}$ Deel; Naar de haver faaet de Vestindiske Eylande i Sygte $\frac{3}{4}$ Deel, mens naar de er kommen paa Rheeden udi St Croix og en dør derefter nyder han sin fulde Premie.

Videre skall herved observeres, at naar nogen ved slig uformodentlig Dødsfald avancerer, da nyder den som træder i den afdødes Stædt dens Premie fra hans Tiltrædelse af, som for Exempel: Oberstyrmanden kom ved Dødsfald i Captainens Stædt i den første Casus¹⁵¹ paa Overreisen til Kysten, da nyder han $\frac{1}{4}$ Part af hands egen Premie og $\frac{3}{4}$ Part af Captainens tillagde Premie, imod at han underkaster sig og efterkommer alle Captainens Pligter; Anden Styrmand naar han i same Casus tiltræder Ober Styrmandens Stædt nyder $\frac{1}{4}$ Part af hands egen og $\frac{3}{4}$ Part

af den Oberstyrmanden tillagde Premie og saa fremdeeles.

Naar det skulde hænde sig at Captainen paa Reisen herfra ved Døden afgick, saa skall den som hannem succederer ey andløbe Axim men uden Ophold fortsætte sin Reise til Fortressen Christiansborg; og dersom Captainen bortdøde paa Kysten imellem Axim og Christiansborg imens han der opholder sig for at indkiøbe Slaver, saa skall den som succederer i hands Stædt ufortøvet sende en Exprese til Vores Gouvernement for at gjøre dem det bekiendt og deres viidere Ordre at indhente.

34) Om det skulde hænde sig, som den Almægtige Gud i Naade afvende! at dette Skib strandede eller forulykkede, da skall Captainen om han er i Livet, eller den der ihands Stædt fører Commando med den øvrige Equipage gjøre alt Fliid at berge alt hvad mueligt er at berge; hvor da over hvis som berget er en rigtig Fortegnelse skall opgiøres, som af de tilstæde værende skall underskrives og Directionen med første Leylighed tilsendes, tillige med en Eedelig Forklaring, hvorledes det med Seyladsen og Ulykken tilgaaet er, som af Skibs Mandskab saa mange der er til eedelig maae bekræftes og underskrives og af nærmeste Stædets Øvrighed eller Magistrat lovlig verificeres.¹⁵² Om saadan Hændelse skeede i Europa, da maae han derefter forvente Ordres fra Directionen, hvorledes han sig med det maaskee Bergede eller paa anden Maade haver at forholde; Men er sligt Hændelse eller Ulykke skeed uden for Europa hvor dog det Bergede kan selges da skall Captainen med Skibs Assistenten, eller de andre af Skibs-Raadet alt Gods lovlig ved offentlig Auction til den høystbydende bortselge, eller bære Omsorg for hvor umueligt at faae det hen transporteret hvor det selges kan for der at forauktionere. – Alle de Virtualier som til Daglig Spisning henhører skall ikke egentlig selges med, naar det til Folkets Underholdning behøves men alt det øvrige,

150.

Stervboerne, dødsboerne.

151.

Tilfælde.

152.

Dette var sket for Guineisk Kompagnis "Fredensborg" i Sydnorge i 1768, se Svalesen, *Slaveskibet Fredensborg* ..., 1996, s. 155-164.

som Cargaisons Vahre, Vraaget¹⁵³ Skibs Reedskab &c. maae i bemelte Tilfælde lovlig bortselges, og derfor tilbørlig Regning gøres, for med Asseurandeuken at liquidere.

Herved kan Directionen ey undlade strængeligen at indpræge Captainen og den øvrige Skibs Equipage og saadant maae i Forklaringen edelig og vedbørlig bekræftes, at ey ved nogens Forseelse eller Forsømmelse i mindste Maader maae forvoldes nogen Ulykke eller Skade paa Skib og Gods; eller i Fald nogen herudi findes skyldig maae han eller de vente paa det strengeste at vorde anseet og strafet, men at under Guds Biestand hver paa sin Side anvender sin yderste Fliid og Omhyggelighed lykkeligen at fuldføre denne Reise.

35) Directionen vill da til Slutning have igientaget, enhver at recommendere sine Pligter til Compagniets Gavn og Nytte reedeligen at efterkomme; Især Captainen som Commandoen paa denne Reise er betroet at han i alle forbeskrevne Tilfælde, med alt mueligste Fliid og Omhyggelighed søger Compagniets Tarv og Beste, ønskende en lykkelig Reise og beholden Retour.

Naar han da med Guds Biestand her igjen er retourneret skall han strax indlevere til Directionen de til Compagniet havende Brevskaber og Documenter, enten fra det Secrete Raad paa Kysten Guinea eller fra Vestindien, samt efter Connossementerne sin Cargaison rigtig at levere, og dernæst aflægge Regnskab for alting, til hvilken Ende han i det seeneste 14 Dage efter Skibets Andkomst skall indlevere til Directionen sine Journale Omkostning Consumptie og andre Regnskabs Bøger tillige med alle dertil hørende Extracter, samt at indlevere Fortegnelse paa overblevne Victualier og Provisioner, og same til Compagniets Equipage Mester¹⁵⁴ og Packhuus Forvalter at tilbagelevere, tillige at gjøre Rigtighed for Skibets Redskab med alt Skibets Tilbehør, efter Inventarium eller at erstatte hvad udi et eller andet maatte mangle og om befandtes

at han eller nogen anden med frie Villie eller Forsætt havde forkommet for derved eller forspillet noget, da skall den eller de skyldige desuden bøde tre Maaneders Gage.

At Captainen denne Instruction udi alle sine Puncter samtykker og vores herudi gjorde Andordninger som ogsaa dem som Directionen herefter maatte finde for godt at gjøre vill efterleve og Compagniets Tarv og Beste derved med yderste Fliid befordre, saadant skall han førend hans Afreise for Directionen edelig og med hands Underskrift bekræfte.

Det Kongelige Danske Octroyerede Guineiske Compagnie udi Kiøbenhavn den 5te Juni 1771

*J E Scheel*¹⁵⁵ *M Bredahl*¹⁵⁶ *C H Thalbitzer*¹⁵⁷

Von vorstehenden Instruction habe ich daß Original empfangen, und solches mit Überlegung durchgelesen, und verpflichte ich mich hiemittelst alle darinn enthaltene Puncten, auf daß getreueste zu erfüllen; so wahr helfe mir Gott und sein heiliges Wort. Kopenhagen d. 10te Juny 1771.

P H Berck

153.

Vraget, kasseret.

154.

Værftsmester.

155.

Jørgen Erik Skeel, deputeret for finanserne, hoveddirektør i Guineisk Kompagni sammen med Bargum.

156.

Michel Michélsen Bredahl, regimentskvartermester, meddirektør i Guineisk Kompagni.

157.

Carl Heinrich Thalbitzer, købmand, meddirektør i Guineisk Kompagni.

**Instruks for obermesteren på
Guineisk Kompagnis trekantfarer
”Christiansborg”, dateret
København 05. juni 1771
(i Rigsarkivet, Guineisk Kompagnis
arkiv, pakke 6)**

Instruction

Hvorefter de af Os Directeuren for det Kongelige Octroyerede Guineiske Compagnie beskikkede Obermester Claus Joachim Die-derichsen og Undermesteren Johann Ludwig Schumacher med Compagniets Skib Christiansborg destineret til Kysten Guinea derfra til St Croix i Vestindien og fra St Croix her tilbage paa denne heele Reise sig haver at rette og at forholde.

[...]

9) Efter Gud give lykkelig Andkomst paa Kysten Guinea, naar Captainen enten langst ved Kysten indhandler sin Cargaison Slaver, eller naar han annamer samme ved Fortet Christiansborg saa skall Obermesteren være til Stæde, og vell tilsee, at der bliver leveret gode dygtige og friske Slaver; thi ingen Syge og daarlige Slaver vorder imodtaget, hvilket Obermesteren nøye skall eftersee, og derom advare Captainen, dog om et lidet Hull skulde være stødt eller reven, eller en Slave havde anden ey betydelig Feyl som Obermesteren formener undervejs at kunde heele, og retablere, saa bør den ikke refuseres. –

158.

Se ovenfor under § 17.

159.

Citrussaft var allerede på denne tid et kendt middel mod skørbug.

160.

Skal opfattes som tallet 1.

161.

Se ovenfor under § 21.

Naar Captainen faaer sin Expedition med Slaver fra Fortet Christiansborg og Mesteren der skulle være død eller Oberhoved og det Secrete Raad skulle begiere en af Skibs Mesterne at være i Land, udi den Tiid Skibet ligger ved Fortet, for at have Opsigt ved Slaverne om nogen af dem blev syge, enten paa Christiansborg eller paa Fredensborg, som ogsaa om nogen af Compagniets Betientere der i Landet skulle være syg som kunde have deres Hielp fornøden, da maae de saadan Begierende ey nægte, efterdi ikke synderlig inden Skibs-Borde kan være at forrette, saa længe ingen Slaver er paa Skibet, men saa snart at Slaverne er kommen paa Skibet, skall Mæsteren strax være om Bord igen.

10) Slavernes Conservation og de Syges Pleye skall Skibs Mæsteren herved især paa Overreisen til Vestindien som en Magtpaaliggende Sag være anbefalet, hvor Obermesteren i Særdeleshed skall være ansvarlig til. Naar nogen af Slaverne bliver syg, skall han give det Captainen til Kiende, og paasee at fornøden Anstallt efter Beskaffenhed bliver gjort, at de Syge lossledes af Bøyerne og henlegges paa et aparte Stædt i Skibet for sig selv, for ey at komme imellem de Friske. Herved maae da Obermesteren anvende sin yderste Fliid og Omhygelighed, for at faae deres Helsen restitueret saa meget mueligt er, hvortil han ogsaa skall bruge Brombas eller Lemon Safft,¹⁵⁸ hvoraf Captainen skall lade ham faae saa ofte og saa meget, som han til Slaverne behøver, og skall han sørge fore, at de saa vidt Omstændighederne det tillader faaer alt det som kan tiene til deres Conservation.¹⁵⁹

Og paa det saa mange Mennesker som er inden Borde ey skall foraarsage Stank og derved Sygdom, saa skall han paasee, at ingen Stædts i Skibet med Ureenlighed opfyldes. Hver Dag skall tre gange spylles baade inden og uden Borde, og hver Morgen naar Slaverne er paa Decket og spiser skall gøres reent i Rommet hvor de ligger; Om Dagen skall hænges i¹⁶⁰ Luft Seyl¹⁶¹ ned af

Royal Danish American Gazette.
Vol. XIX. WEDNESDAY, JANUARY 7, 1789. N°. 596.

Not imported as Contraband.
By the Ship GENERAL HUTH,
Commanded by Capt. SEVERIN KOCH;
TWO HUNDRED AND
FORTY-NINE

GOLD COAST NEGROES:

Said Negroes, will be sold by the Subscribers,
at Private Sale, at the house N°. 16, in
King's cross street, belonging to SETHLOW de
GROENES, &c. The sale will be opened on Mon-
day the Twelfth Instant, and in Continuation
following days, until sold, or begin precisely at
nine o'clock in the forenoon, when the Condi-
tions of sale will be made known.
Christiansburg, the 5th of January 1789.
J. PRÆTORIUS, S. THOMPSON.

On Monday the 10th inst. at 10 o'clock, by request
of SETHLOW de GROENES, &c. will be sold in public
sale at Mr. DeGroen's house.

LIVELY-Negro Wench, named **CHARLOTTE**,
a good Seller; sold for no fault, but for
want of Employment. The conditions are the
half of the purchase sum payable in the month of
May, and the remainder in the Month of Aug. next.
On Monday the 10th instant, at 10 o'clock, by re-
quest of the General Trading-Company, will be sold in
public sale at Mr. DeGroen's house, the
following Negroes.

EVILIA, with two Children **CHARLOTTE**, and
CAPELLA, a dead Rolande with her Child
PAUL, and 1 deo Negro Woman **CHRISTINA**, all be-
longing to **Jens de Groen's** Bankrupt Estate.
SIGT WED. E.
Christiansburg, January 7th, 1789.

THE Subscribers, who desire that all those to whom
they are indebted would bring in their Accounts
and they shall be immediately paid; but likewise
desire that all those who are indebted to them would
be timely in discharging their Accounts, as he
cannot wait longer, for the same. **THE**
PLANTATIONS, which he would be glad to
dispose of, the terms to be made known by apply-
ing to him at all Week-end Hours.
St. Croix, 7th December, 1788.
J. B. SMITH.

To be sold by the Subscribers,
6 stout seasoned Mules,
fit for immediate Work.
D. ALMEYDA.

I DO hereby forbid any person to Cre-
dit the Free Negro Woman named
MARIA SABLICA, for any thing in
my name, as I will not pay Ours Sums
LWNO for her.

St. Croix, January 4th, 1789.
RICHARD LINDSEY.
N. B. He has a **TURNER'S MA-
CHINE**, which formerly belonged to
Wm. CHILDS, that he will sell very rea-
sonable.

JOSEPH ROGERS & Co.
PITCH-PINE LUMBER, consisting of
suck and inch-and-quarter Boards,
suck and half-and-two-inch Planks,
scantling of different dimensions,
Cyprus Shingles,
Rice, Indian Corn, Indian Meal, &c.
And sundry from **Cuba Bay**, in February of 1789.
Lump-Oil, Tallow, Lard in barrels,
Sugar Spoons, up to 45 feet long,
White-Rice Boards, &c. &c.
Whitings, &c. January, 1789.

THE Subscribers, having some demands against
him, which he would wish to discharge, will
be thankful to those indebted to him to make pay-
ment as soon as possible, to enable him to pay his
just debts; those who are concerned will receive the
benefit of their disbursement, as all entered Ac-
counts shall be settled, will be then sought for
as the Law directs. **Mr. Peter Hennings**, will
give receipts for the Subscribers' orders.
CHAS. BRADY.
N. B. All persons who furnish Credit on
my Account without my name or official signature
are warned.
St. Croix, 10th January, 1789.

ADVERTISEMENTS omitted in this
day's Paper, will be inserted in our next.

Bekendtgørelse i Royal Danish American Gazette
onsdag 7. januar 1789 om salg af 249 afrikanere,
netop ankommet til Sankt Croix på skibet "General
Huth", ført af kaptajn Severin Koch. Salget skulle
ske den følgende mandag klokken 9 formiddag på
adressen Kongens Tværgade 26 i Christiansted.
(Kongelige Bibliotek).

Lugerne at den friske Luft kan komme ind
til dem; tvende Gange om Ugen røges med
Enebær og Enebær Træ som til dene Ende
Captainen herfra er medgiven, iblant med
Krudt samt derefter med Ædeke besprenges.
Obermesteren skall have agt paa at Slaver-
nes faaer deres Pleye og Føde som det sig

bør, hvoriblant Kokken skall tilholdes at
intet af Vandet som gives ham til Slavernes
Mad bliver spillet eller bortgiven, at samme
Mad bliver vell og til Gavns kogt og reenlig
tillavet, og dennem ey gives for varm; at
Slaverne faaer deres Spise og Forplegning,
som Captainen efter Spiise Reglement¹⁶² er
ordeneret, nemlig: at de engang om Ugen
faaer Oxe-Kiød, paa den Dag de faaer He-
ste Bønner, til hver 4 Slave 1 Pund¹⁶³ Kiød;
samme Dag skall dem tillige gives en liden
Rançon Brændeviin, dog skall dem meest
gives Gryn og Riis, hvorved obeserveres at
give dem Olie de Palm paa Grøden som kan
fordrage det, og at de som ey kan fordrage
det faaer Grøden foruden samme Olie i
deres Bakke; hver 10 Dag gives enhver Slave
en Slave Pibe, og et lidet Stykke Toback. Saa
skall han og tilsee at Slaverne en eller toe
gange vaskes og smørres naar Veyret er godt
og Solen hedest.

Ligesaa skall Obermesteren alvorlig tilsee
at ing[en] af Skibets Mandskab beegner
Slaverne med Huug og Slag eller haard Ord,
hvorved de kunde blive timide¹⁶⁴ eller op-
hidset, som kunde foraarsage onde Følger.
– Naar han fornemmer eller seer nogen hand-
ler herimod, eller i anden Tilfælde overtræ-
der Vores Ordre til Compagniets Skade, skall
han strax melde det for Captainen. Slaverne
maae holdes ved god Mad og i et roeligt Sind
paa heele Reisen som vill hielpe meget til at
spaaere deres Helsen.

Dersom Skibet formedelst Modvind
maatte anløbe nogen Stædts for at forfriske
Slaverne, da maae Obermesteren være Cap-

162.
Se ovenfor under § 21.

163.
I kilden er benyttet det dengang gængse pundtegn.

164.
Frygtssom.

tainen behielpelig og paasee at Slaverne saa længe samme der er i Land forfriskes med Grønt og fersk Kiød ved hvilken Leylighed han skall bruge sin yderste Fliid for at restituere de Syge.

11) Ved Gud give lykkelig Ankomst i St Croix skall Mands Slaverne raseres, og alle sammen vaskes og smørres førend de bringes i Land. Den heele Tiid at samme der for Compagniets Regning er usolgt i Land, skall Obermesteren om Dagen være og forblive hos dem, for at have et vagtsom Øye paa dem, at de faaer Urter og Grønt, som behøvende og tienlige Forfriskning, hvortil Captainen det behøvende af Compagniets Commissionairen anvises. Obermesteren skall ogsaa iagttage at de Skorbutiske¹⁶⁵ iblant Slaverne, eller dem af anden smitsom Sygdom holdes fra de andre, hvorved han skall Umage sig disse som alle andre Syge at curere, saa snart som mueligt for at samme fordeelagtigst kunde selges.

12) At Obermesteren des mere kan være nærværendes og bære den fornødne Omsorg for Slaverne naar de er i Land saa skall han nyde Een Halv Rigsdaler Vestindisk Courant i Landgangs Penge for hver Dag fra Skibets Ankomst i St Croix af indtil alle Slaver er solgt. [...]

165.
Skørbugsramte. (Skørbug er dog ikke smitsom).

166.
Se ovenfor under § 15.

167.
Se ovenfor under § 9.

168.
Se ovenfor under § 5.

169.
Negotiebogen fra togtet er ikke bevaret.

Instruks for skibsassistenten på
Guineisk Kompagnis trekantfarer
"Christiansborg", dateret
København 05. juni 1771
(i Rigsarkivet, Guineisk Kompagnis
arkiv, pakke 6)

Instruction

Hvorefter den af os Directeuren for det Kongelig Octroyerede Guineiske Compagnie beskikkede Skibs Assistent Hans Christian Schmidt med Compagniets Skib Christiansborg, destineret til Kysten Guinea derfra til St Croix i Vestindien, og herhidt tilbage sig haver at rette og at forholde.

[...]

6) Naar under Guds Hielp Skibet anlanger til Kysten og Captainen efter den ham givne Instrux andløb Axim,¹⁶⁶ og han ifølge samme der, fra Skibet reiste op til Christiansborg, maae han i hands Fraværelse tilsee, at imidlertid ingen Skade eller Uorden paa Skibet forvoldes. Naar Captainen kommer tilbage for at indkiøbe Slaverne langst paa Kysten, da skall Skibs Assistenten være behielpelig i alt det der forefalder: At protocollere, hvad fra Bordet,¹⁶⁷ Cargaisonen eller Skibet vedkommende bliver afleveret ved Dag og Datum samt til hvem, ligesaa alt hvad paa Skibet bliver imodtaget; og for denne Deel af Cargaisonen som til Vores Fortresser paa Kysten bliver afleveret skall han udferdige Quiteringer in duplo, som af ham medunderskrives; Dernæst at være til Stæde naar Captainen er i Land for at negociere om Slaver, skriftlige Contracter derover at forfatte eftersom Captainen ifølge Vores ham givne Ordres derom kan accordere og samme i Protocollen¹⁶⁸ indføre; ligesaa naar Slaverne imodtages alt med Dag og Datum og siden i den ham medgivne Negotie Bogen¹⁶⁹ behørig at overdrage.

7) Enten Udlossningen skeer efter Vores Captainen medgivne Instructioner til Deels

Paul Erdmann Isert's,
ehemahl. Königl. dänisch. Oberarzte an den Besitzungen
in Afrika,
Reise nach Guinea
und den
Caribäischen Inseln in Columbien,
in Briefen an seine Freunde beschrieben.

Afrisches Frauenzimmer. S. 11.

Kopenhagen, 1788.
Gebrukt bey J. S. Morthorst, wohnhaft in der Pilestræde
No. 11. Litt. B.

En gruppe afrikanske kvinder fra Accra pryder titelbladet på Paul Erdmann Iserts berømte bog om slavehandelen. Han var skibslæge på et dansk slaveskib, oplevede et slaveoprør ombord i 1783 og blev derefter ivrig modstander af slavehandelen. (Efter Paul Erdmann Isert: Reise nach Guinea und den Caribäischen Inseln ..., Kbh. 1788).

langst ved Kysten, eller med et ved Fortet Christiansborg saa skall Skibs Assistenten derved være til Stæde, og have Indsigt med at alt Godset med Forsigtighed fra Skibet udlosses, at intet deraf kommer til Skade og hvad

der losses hver Dag i sin Protocoll indføre med Marke og Nummer.

Skulle det enten formedelst Storm og Uveyer eller slige Hændelser formaades, at en eller anden Ting af Cargaisonen nogen Skade kunde være tilkommen, da skall Skibs-Assistenten det strax i sine Bøger indføre ved Dag og Datum hvorledes tilgaaet er og hvorudi formenes Skaden bestaaer; Saadan Hændelse skall strax naar Skibet ligger ved vores Fortresser, for Gouvernementet tilkiendegives, at derover kan forandstalt en lovlig Besigtelse, som [i] Captainens § 18 beordret er hvilket og skall skee med det øvrige Gods om Gouvernementet det begierede, og skall Skibs Assistenten sligt attestere, som han fortrøster sig til det Eedelig at bekræffte og Forretningen i Protocollen at indføre.

8) Ved Slavernes Annamelse, det skee fra Axim¹⁷⁰ langt paa Kysten, eller ved Fortressen Christiansborg, skall Skibs Assistenten være tilstæde med Obermesteren naar Captainen skall imodtage Slaverne, at gode dygtige og sunde Slaver leveres, og i Fald nogen befindes mangelhaftig eller syg, maae han derom advare Captainen, thi syge og daarlige Slaver skall ey imodtages; undtagen om en Slave ikkun havde en liden Hull stødt eller reven som Obermesteren paa Skibet kunde heele.

Skibs Assistenten skall dernæst i sin Protocoll indføre hvor mange Slaver af hver Kiøn, enten Smaa eller Voxen hver Dag bringes om Bord, illigemaade om de alle er behørigen markede især Fragt Slaverne, for at være kiendelige fra Compagniets Slaver og samme især med deres Mærke nøye antegne, for derefter at gjøre Recipisser eller Fragt Breve; Ligesom ogsaa Skibs Assistenten i Protocolen rigtig skall andtegne, hvor meget Guld og Elephant Tænder Captainen af Gouvernementet bliver leveret, som ogsaa alle andre

¹⁷⁰.

Se ovenfor under § 15.

Ting, enten Vahre Provision eller Forfriskning, som bringes om Bord fra hvilket Stædt det være maatte, og det med Dag og Datum og dets Quantum med viidere.¹⁷¹

9) Efter Captainens Instruction § 20 skall Skibs Raadet imens de endnu er ved Fortet gjøre Overregning, hvor meget Brændeviin til Provision for Skibs Folkene paa sin videre Reise til Vestindien og herhidt tilbage haves fornøden, og det øvrige skall leveres til Gouvernementet imod Quitering, saa skall Skibs Assistenten det ved Dag og Datum i Protocolen indføre; hvorved han skall observere at gjøre Regning paa for c^a 200 Rd. Brendeviin, Platilles, Romals & Keremis¹⁷² for i Nødsfald at bruge undervejs til Forfriskning paa nogen Eyland.

Om Skibs Raad undervejs befand nogen Mangel af Provision eller Victualier og derfor nødtes til samme nogen Stæds at indkiøbe, enten Mangelen forarsagdes af Reisens Langvarighed, eller af anden Hændelse, og paa hvilket Stædt eller Land det

maatte være; da skall han det Bouteilleren til Indtægt beregne, efter den af Skibs Raadet attesterede Regning.

10) På Overreisen fra Kysten til Vestindien skall Skibs Assistenten i Protocolen alt passerede antegne, om nogen af Slaverne blev syge, og naar samme er bleven frisk igen og om nogen bortdøde.¹⁷³ – Ifald de paa St Thomæ kommer i Land, hvad Vahre der udgaaer til Betaling, samt hvad Captainen maatte indkiøbe ved Dag og Datum samt Sorterne og Quantum af ethver; og imidlertid skall han assistere Captainen og Obermesteren udi Opsigt, at Slaverne bliver forfrisket og pleyet og de Syge læget, saa længe samme i den Tiid der paa Landet forbliver og mueligt er.

11) Efter Gud give lykkelig Ankomst i St Croix skall Forhandlingen med Captainens Hielp skee paa den Maade som Vi Captainen § 25 og 26 instrueret haver, hvorved Hr. Assistenten skall gaae ham til Haande hvorudi han ogsaa befindes nødig at befordre Compagniets Hendsigter og Intresse i alle Maader.

Naar Slaverne skall bringes i Land skall Skibs Assistenten være om Bord, og nøye have agt paa, naar og hvor mange Mænd, Quinder, Dreng og Piger hver gang bringes fra Skibet, hvilket han tydelig i sin Protocoll maae antegne.¹⁷⁴

Ved Slavernes Forhandling skall Skibs Assistenten saa meget mueligt være nærværende, og hver Dag nøyagtig i sin Protocoll indføre hvor mange, og hvorledes samme er solgt, til hvilke Priser og paa hvad for Conditioner, og at det saaledes skeed er, det maae han Daglig af Compagniets Commissionairer lade verificere og underskrive.¹⁷⁵ – Ligeledes skall han antegne hvor mange Fragt Slaver der kommer i Land, hvem de tilhører og hvor mange Fragt Penge derfor indkommer; Samme Omhyggelighed skall han ogsaa iagttage, naar den overblevne Slave Provision, med samt til Retour Reisen overflødig befindende Mund Provision¹⁷⁶ ledige Fustagier med vii-

171.

Dette efterlevedes, se fx Guineisk Kompagni 112, Skibsprotokol 14. januar 1772 og 25. marts 1772.

172.

Se ovenfor under § 20.

173.

Dette efterlevedes, se Guineisk Kompagni 112, Skibsprotokol 28. marts 1772-2. juni 1772.

174.

Dette efterlevedes, se Guineisk Kompagni 112, Skibsprotokol 9. og 15. juni 1772.

175.

Guineisk Kompagni 112, Skibsprotokol 15. juni 1772: Skibsassistenten beklager sig over, at selv om han har henvist til kravene i sin instruks, har kommissionær Prihn affærdiget ham og nægtet at give de oplysninger, som ellers skulle indføres i skibsprotokollen.

176.

Se ovenfor under § 27.

dere fra Skibet til Commissionairerne overleveres, at dette nøyagtig bliver specificeret; Illigemaade alt hvad til Slavernes Føde, Forfriskning og ellers til og fra Skibet bringes, eller af Slaverne Consumeres saa længe same i St Croix for Compagniets Regning er i Land, samt hvad imidler Tiid i Landet indkiøbes til Forfriskning for Folkene paa Skibet, hvilket alt sammen daglig behørig i Protocollen maae indføres.¹⁷⁷ [...]

12) For at Skibs Assistenten kan være i Land og ved Compagniets Forretninger

nærværende, og til Hielp i alt hvor hands Hielp til Compagniets Tarv og Intresse kunde være fornøden, saa skall han Daglig nyde En Halv Rigsdaler i Landgangs Penge, fra Skibets Andkomst at regne indtil Slaverne er bortsolgt. [...]

177.

Dette ses ikke efterlevet i skibsprotokollen.

FORFATTERLISTE BIND 51

Bidragydere:

- Michael Bregnsbo (f. 1962), lektor, ph.d., Syddansk Universitet
- Michael Dupont (f. 1980), overassistent, cand.mag., Rigsarkivet
- Claus Friisberg (f. 1944), lektor, dr.phil., Varde Gymnasium
- Erik Gøbel (f. 1949), arkivar, seniorforsker, cand.mag., Rigsarkivet
- Else Hansen (f. 1956), arkivar, seniorforsker, ph.d., Rigsarkivet
- Henrik Horstbøll (f. 1952), professor, dr.phil., Lunds Universitet
- Knud J. V. Jespersen (f. 1942), professor, kgl. ordenshistoriograf, dr.phil., Syddansk Universitet
- Leon Jespersen (f. 1953), arkivar, seniorforsker, lic.phil., Rigsarkivet
- Sebastian Olden Jørgensen (f. 1964), lektor, ph.d., Københavns Universitet
- Christian Larsen (f. 1974), arkivar, seniorforsker, ph.d., Rigsarkivet
- John T. Lauridsen (f. 1951), forskningschef, dr.phil., Det Kongelige Bibliotek
- Anders Monrad Møller (f. 1942), dr.phil., historiker
- Poul Erik Olsen (f. 1952), chefkonsulent, cand.phil., Statens Arkiver
- Karl Peder Pedersen (f. 1952), arkivar, seniorforsker, ph.d., Rigsarkivet
- Asger Svane-Knudsen (f. 1956), arkivar, cand.mag., Rigsarkivet
- Jens Vellef (f. 1945), lektor, cand.mag., Aarhus Universitet

Redaktører:

- Erik Gøbel (f. 1949), arkivar, seniorforsker, cand.mag., Rigsarkivet
- Erik Nørr (f. 1944), arkivar, seniorforsker, dr.phil., Rigsarkivet

THE STATE OF TEXAS

Be it remembered that on the 1st day of January, 1880, the following instrument was filed for record in the County of _____, State of Texas, to-wit:

_____ of the County of _____, State of Texas, do hereby certify that the within and foregoing is a true and correct copy of the original thereof as the same appears from the records of the County of _____, State of Texas.

Given under my hand and the seal of the County of _____, State of Texas, this 1st day of January, 1880.

County Clerk

Witness my hand and the seal of the County of _____, State of Texas, this 1st day of January, 1880.

County Clerk

Personregister til bind 51, hæfte 1 og 2

Forfatternavne i artiklen side 555-581 er ikke medtaget.

Abbestée, Peter Hermann 483, 488, 492, 494f, 497-503, 505-512
Abrahams, Arthur 12
Abrahams, Nicolai Christian Levin 12
Abrahamsen (frue) 332
Adler, Alma Sofia Wilhelmina 332
Adler, J. G. 586
Adler, Viggo 332
Adolf Fredrik 177
Ahlefeldt, Frederik 48, 53, 59f, 62, 67f
Ahlefeldt-Laurvig, Christian 322
Ahlefeldt-Laurvigen, Frederik 611
Akeleye, Gabriel Knudsen 453-481
Akeleye, Knud Gabrielsen 462
Alberti, C. C. 308, 319, 331
Alberti, P. A. 319
Alexandrine (dronning) 340, 342, 344-348, 350, 355f
Amdisen, Asser 556f, 559
Andersdatter, Lucie 79, 93f, 123f
Andersen (major) 613
Andersen, Alsing Emanuel 340, 342, 347
Andersen, F. V. 77
Andersen, Hans 99
Andersen, K. B. 423
Andersen, Niels
Andersen, Peder 23
Andersen, Tyge 23
Andersen, Aage 32
Ankarstierna, Cornelius 8
Ankarstierna, Hans 8
Anker, Herman 329

Anker, Marie (Mix) 329
Anna (Christian 4.s søster) 458
Anne, Frands' hustru 99
Anne, Niels Nielsens enke 103f, 129
Ardley, Samuel 510, 513
Arent, Peter 421
Arentsdatter, Bente 117
Arnesen, H. L. 586
Arvesen, Olaus 329, 333
August (tysk oberst) 351f
Augusta (britisk prinsesse) 173
Augusta (hertuginde af Braunschweig) 150, 153, 155, 165-167, 180-182, 184, 187, 191
Augusta (prinsesse af Wales) 141, 145, 153, 164f, 167, 189
Axel (prins) 345, 348

Backe, Herbert 625, 700
Bagger, Christen Olsen 126
Bagger, Hans 74, 85, 90, 94-96, 98, 105, 108-110, 117, 119, 121, 125, 136-138
Balle, N. E. 77
Bang, Oluf Lundt 214
Bardenfleth, Frederik 206
Bardenfleth, Gunnar 340, 342, 344, 346-349
Bargum, Henning Frederik 515f
Barner, Konrad 4
Baurenfeind, Georg Wilhelm 485, 490, 494
Baurin, Jacob 196, 216, 217
Bech, Svend Cedergreen 556
Beenfeldt, H. G. 203
Beg, Ulugh 494, 508
Begtrup, Holger 297, 312, 320
Behr, Paul von 361-364, 367f, 397

- Bendixen 298, 317, 321
 Bentsen, Jes Anders 23
 Bentzon, Adrian Benoni 199, 202-207, 225, 585
 Berg, Asta 297, 317, 324, 329
 Berg, Chresten 295-317, 319, 321f, 324f, 328f, 331, 333f
 Berg, Ejnar 297, 314, 319, 323
 Berg, Helga 297
 Berg, Hjalmar 297
 Berg, Maren 297, 312, 322, 334f
 Berg, Nanna 297, 315, 317, 322, 324
 Berg, Randi 297, 317, 324, 329
 Berg, Sigurd 297, 322, 328, 335
 Berg, Thyra 297, 317, 319
 Berg, Viggo 297, 315, 319
 Berg, Aage 297
 Bergendal (Bergend), Jens Sørensen 87, 89, 92, 95, 103f, 109, 116, 124, 128, 137
 Berggren, Lars 485, 490
 Berner, Christian Frederik 200, 202, 205-208, 228, 233, 237
 Bernstorff, Johann Hartvig Ernst 143, 146-148, 156, 159f, 172, 175-178, 181, 484, 492f, 501, 507, 558, 563f
 Berntsen, Arent 17
 Bertelsen, Johan 329
 Bertelsen, Karen 328
 Bertelsen, Otto Kyed 323
 Berthelsen, Cornelius 140
 Berthelsen, Maren 296
 Best, Werner 345, 622f, 625, 628, 671, 684, 696
 Besteln, monsr. 67
 Bie, Ole 512
 Biering, Jens 118
 Bille, Beate 19, 30-32
 Bille, Carl Steen Andersen 241f
 Bille, Eske 11, 13f, 21f, 25-28
 Bilsted, Hans 204
 Birk (el. Berck), Peder Hansen 518f, 521-547
 Birthe (tjenestepige) 120
 Bisping (tysk oberleutnant) 353
 Bjerg, Hans Chr. 337
 Bjerg, Poul Madsen 295
 Blichfeld, Christen Jensen 109
 Bluhme, C. A. 321, 588, 593
 Bohlen, madame de 184f
 Bojsen, Frede 296, 299, 304f, 308, 310, 312, 318f, 324, 331
 Bondegaard, C. 324
 Borch, Margrethe Clausdatter 85
 Borchardsen (Borch), Jacob 85, 94f, 100f, 104, 125, 140
 Borchardsen, Sophie Jacobsdatter 102
 Bornemann, Henrik 85, 127-130, 132-134, 136-139
 Borup, Vilhelm F. 300, 319
 Bosen, Peder 22
 Boston, William Irby 167
 Bothmar, Hans Caspar 171
 Bouchardat, Appollinaire 306
 Boudevin, Peter 196
 Bouorden, Frants Christian 136
 Bouchier, Charles 510, 513
 Bovensiepen, Otto 696
 Brahe, Jørgen 15, 19, 28-32
 Brahe, Knud 15, 19, 29f
 Brahe, Niels 68f, 71
 Brahe, Otte 3, 6f, 15
 Brahe, Otto 18, 29
 Brahe, Sophie 7
 Brahe, Steen 3f, 7, 10-12, 15, 18-21, 24-32
 Brahe, Tycho 3f, 6, 10-22, 25-28
 Brandenburg Jensen, Ole 364
 Brandes, Edvard 303, 310, 312, 321, 325
 Brandt, Christian 611, 614
 Brandt, Enevold 149
 Brandt, Friedrich von 67, 68
 Branner, T. S. 356
 Bredahl, Michel Michelsen 547
 Bregnsbo, Michael 141-192, 555-581
 Brix, Harald 309
 Brorsen, Søren 347
 Browne, Thomas 464
 Bræstrup, Christian Jakob Cosmus 242, 244f, 259
 Brøndal, Viggo 437
 Budde, Vilhelm 307
 Budtz, Chr. Ludvig 523

- Buhl, Mette Marie 322
 Buhl, Vilhelm 340
 Burmester (Oberpostrat) 630
 Busk, Jens 303, 308, 319, 331
 Bülow, Detlef von 187
 Bøggild-Andersen, C. O. 36
 Bøgh, Knud 462f, 465
 Bønløkke, Christian Christensen 329, 333
- Caligiana (Calligari), Bartholomæus 126f
 Call, John 512f
 Carl (hofdreng) 559
 Carl af Hessen 159, 172, 185
 Carl II (storhertug af Mecklenburg) 183, 186f
 Carl Wilhelm Ferdinand 165, 180, 188
 Carlsen, frue 332
 Caroline Amalie 608
 Caroline Mathilde (dronning) 141-192, 555-581
 Caroline Mathilde (prinsesse) 345
 Castan, Jørgen Clausen 86, 101, 136
 Castenskiold, Frederik Holten 350
 Castiglione, Balsassare 460
 Charles II 41
 Charlotte (dronning af Storbritannien) 154, 162, 169, 173-175, 177f, 183
 Charlotte Amalie 47, 51
 Christensen, Alfred 323f
 Christensen, J. C. 324
 Christensen, J. L. 323
 Christensen, Jacob 82f, 87, 89, 99, 102, 123
 Christensen, Laurids 134f
 Christensen, Mads (bondefoged) 103
 Christensen, Mads 96, 120
 Christian 10. 315, 337-350, 356f
 Christian 4. 3, 8, 10, 25-27, 454
 Christian 5. 37-39, 47-51, 54f, 59-62, 64-66, 68, 71f
 Christian 7. 143, 145-147, 150f, 153, 155, 160f, 168, 170-174, 176-178, 188, 192, 229, 555, 560, 571, 616
 Christian 8. 608, 611
 Christian Albrecht 46, 62, 64, 66-68
 Christian August af Augustenborg 571
- Christina 63
 Christmas Møller, John 347
 Clark (skoleholder) 211
 Clausager, Anders Jensen 317, 318
 Clausen, Bertel 85, 90f, 93, 109, 122, 126
 Clausen, Emil 612
 Clausen, Fritz 348
 Clausen, Hans 630
 Clausen, Ole 87, 103, 116, 128
 Clauss (Reichsbahnrat) 630
 Claussen, Rasmus 330
 Clodius, Claus 700
 Coitt, Gillis 12
 Colbiørnsen, Christian 610, 614f
 Colbiørnsen, Jacob Edvard 214, 610, 615
 Cold, Christian Magdalus Thestrup 200, 208, 227, 236, 610, 615
 Coppy, Henrietta 225
 Courtin, Antoine de 45
 Crommelin, Charles 510
 Crone, Vilhelm Christoffer 313
- d'Atour 171
 d'Ompsteda, Cathrine Charlotte 181, 184, 187
 Dahl, Robert A. 311
 Dahlgaard, Bertel 347
 Dalberg, Oluf 344
 Danneskiold-Samsøe, Christian Conrad Sophus 617
 Danneskiold-Samsøe, Frederik 159
 Danneskiold-Samsøe, Henriette Valentine 617
 Danneskiold-Samsøe, Sophus 608
 David, Pierre 516
 Davison (sekretær) 463-465
 De la Gardie, Magnus Gabriel 34, 36, 62f, 68f, 71f
 Degn, Christian 523
 Degn, Jørgen Christensen 82, 97, 99
 Deichmann, Margrethe Pedersdatter 87
 Dessalines, Jean Jacques 214
 Devereux, Robert 463
 DeWint, Samuel 226
 DeWint, William 193, 199, 202, 207, 209

- Diderichsen, Paul 421-424, 426f, 429, 433, 437, 450
Diederichsen, Claus Joachim 518, 524, 548-550
Diogenes 469
Dorph, Mads Henriksen 87
Dreer, Ferdinand J. 13
Dreyer, Cai C. B. 345
Dreyer, J. L. E. 4, 13
Dubucq, Jean 516
Dupont, Michael 3-32
Dønnergaard, Hans Jensen 319, 331
Ebner, Franz 359, 363, 370, 621-703
Edward Augustus 161
Edwards, Bryan 232
Ehrenstrahl, David Klöcker 63
Elias 124
Elizabeth 2. 141
Engberg, Jens 309
Engelsted, C. S. M. N. 314
Englund, Peter 455
Erichsen, Augusta 344
Ernest (konge af Hannover) 178
Ernst August af Hannover 561
Ernst Gottlob Albert 169, 183, 186
Ernst, Joachim 92
Estrup, J. B. S. 298f, 303, 308, 319f, 325, 327-331

Fabricius, Knud 463
Fairfield, Richard 510, 513
Falk, P. 512
Falster, Daniel Andersen 86
Faxe, Peder Hansen 74, 87, 89f
Ferentz, Johann Frandsen 519
Fibiger, Vilhelm 347
Fischer, Lorenz 588
Fog, Ludolf Frederik 586, 595-599, 601f
Fog, Mogens 434
Fogtmann, Karl Laurits 319
Fontenay, Otto Ernst de 306, 313, 315, 322-324, 329
Forch, H. J. 488
Forsskål, Peter 484f, 490, 501
Forstmann, Walter 373, 621-623, 684

Foss, Hans 133
Foss, Laurids 88, 94, 97, 104, 120, 127, 129, 139f
Frederick Lewis 141, 145, 165
Frederik (9.) (kronprins) 341, 344-349, 351-353, 357
Frederik (arveprins) 151, 183, 188, 556
Frederik (prins af Nør) 571
Frederik 2. (preussisk konge) 560
Frederik 2. 10, 18
Frederik 3. 38-41, 43-45, 48, 69, 462
Frederik 4. 489
Frederik 5. 143, 148, 200
Frederik 5. 483f, 563
Frederik 6. (kronprins) 149f, 152, 163-164, 166, 188f, 193, 206, 207, 235-237, 239, 556, 559-561, 563, 608, 618f
Frederik 7. 327
Frederikke Amalie 66
Fridericia, J. A. 36
Friederike Caroline Luise af Hessen-Darmstadt 187
Friedrichsen, Friedrich 592f, 595, 604
Friis, Christoffer 79, 92f
Friis, F. R. 4f, 12, 14
Friis, Sidsel 92f
Friis, Aage 5
Friisberg, Claus 295-336
Frøelich, Johann Daniel 519
Frost, Ole 99
Fuglsang-Damgaard, Hans 348
Fynbo, Mads 79, 93f, 123f
Fæster, Didrik Hansen 87, 115, 123, 128, 140
Fæster, Jess 592

Gabel, Christoffer 38-47, 49, 55
Gabrielsen, Karsten 5
Garde, H. F. 586
Gardelin, Philip 200
Garlieb, Gottfried 586f, 591-599, 602
Geleff, Povl 309
Georg August af Mecklenburg 173, 186
George 2. 142
George 3. 141-192, 555f, 558f, 562, 567
Giessing, Christoffer 609, 615

- Gille, I. H. 512
 Gjellerup, Helle 85
 Glarbo, Henny 455, 457, 461-463, 466
 Glob, Christen Christensen (den yngre) 83
 Glob, Christen Christensen (den ældre) 85, 91, 133
 Globsdatter, Else 86, 92, 99f, 102, 116, 132
 Globsen, Christen Christensen (den yngre) 132-134
 Griffenfeld, Peter 36
 Grooss, Dagmar 323, 332
 Grooss, J. J. 323
 Grooss, Joh. 323, 332
 Grooss, Johanne 327
 Grønbeck, Jens 496
 Gunning, Robert 156f, 163, 175, 177f
 Gustav (prins) 345
 Gustav 3. 163f, 177f, 185
 Gustmeyer, Catharina 515
 Gyldenløve, Ulrik Frederik 38, 42, 47f, 50, 54, 58-61, 68
 Gähler, Wilhelm von 484, 492, 494, 511
 Gøbel, Erik 515-553
 Göring, Hermann 345
 Görtz, Carl Friedrich Adam von 156, 172
 Gøye, Birgitte 457

 Habbeus von Lichtenstern, Christian 47f, 56, 62, 67f
 Haelwegh, Albert 43
 Hage, Christopher 330
 Hagen, Margrethe Bertelsdatter 87
 Handskemager, Ole 81, 109
 Hansdatter, Ingeborg 87, 102, 104
 Hansen, C. P. M. 344
 Hansen, Else 419-452
 Hansen, H. C. 420
 Hansen, H. J. 323, 333
 Hansen, H. M. 445
 Hansen, Hans 99, 129f
 Hansen, J. L. 324
 Hansen, Jørgen 74
 Hansen, Lars 23
 Hansen, Octavius 302, 330
 Hansen, Peder 602

 Hansen, Thorkild 487
 Hanson 315
 Hanson, familien 313
 Hanssøn (byskriver) 609
 Harcourt, G. W. 211, 226
 Hardenberg, Karl August 182
 Hasberg, Wilhelmine Louise von 182
 Hasle, Henning 347
 Hauch, Adam Wilhelm 617
 Hauch, Henrik 347
 Haven, Frederik Christian von 484f, 490
 Hechscher 315, 322, 324
 Helk, Vello 455
 Helveg Petersen, K. 422
 Helweg, Frederik 320
 Hemmersam, Emil 629
 Henningsen, P. A. C. 343f, 354-357
 Henriksen, Rasmus 313
 Henry Frederick 183
 Herfast, Marcus 140
 Herodes 494, 508
 Hersleb, Peder 77, 115
 Hesselberg, Engelbrecht 214
 Heyliger, Marie 201
 Hill, Abraham Chatwell 211
 Himer, Kurt 345, 347f
 Hitler, Adolf 347, 362
 Hitler, Adolf 621, 623
 Hjelmslev, Louis 434, 437
 Hjorth-Nielsen, H. 606
 Hofman-Bang, Niels Oluf 343
 Holck, Conrad 147f
 Holck, Ditlev 11, 13f, 21f, 25-28
 Holck, f. Top, Charlotte Sophie 613
 Holck, Hans 613
 Holm, Edvard 556
 Holm, Harald 300, 324, 331
 Holm, Johan Theodor, se Holmskjold
 Holm, P. 331
 Holmskjold, Johan Theodor 605f, 610
 Holstein (officer) 594
 Holstein-Ledreborg, Ludvig 299, 303f, 308, 319, 330
 Holsten, Hans 618
 Holten, C. L. 197

- Homer 472
 Horstbøll, Henrik 555-581
 Horton, Anne 183
 Hoseas 128
 Hostrup, C. 297, 333
 Hostrup, Elisabeth 297, 333
 Howell, James 463-465
 Huitfeldt, Arild 10f, 26-28
 Hurwitz, Stephan 421f, 428
 Huulbech, Georg Christian 491f, 494, 497, 508, 512
 Hvidberg, Flemming 421
 Hvidt, Bent 21
 Hänschell, Hother 583, 588
 Hæstrup, Jørgen 367
 Høegh-Guldberg, Ove 151, 556, 560
 Høffding, Christian Olufsen 85, 94, 101, 125
 Høgsbro, Sofus 295f, 299, 303, 324f
 Højby, Sigurd 421
 Hørup, Emma 310
 Hørup, Sven 310
 Hørup, Viggo 296, 299, 301, 303f, 308-312, 319, 321, 325f, 330f
 Haastrup, Jens Andreas 322, 324, 329, 333
- Ibsen, Niels 23
 Ibsen, Peder 104, 108
 Ingrid (kronprinsesse) 345, 347f, 352, 357
 Irgens, Joachim 38, 45
 Iselin, A. E. 523
 Iselin, Reinhard 523
 Isert, Paul Erdmann 551
 Iversen (avisudgiver) 609, 615
 Iversen, Carl 421f, 428, 450
- Jacob 6. (konge af Skotland) 458
 Jacobsen, A. P. 360f, 363
 Jacobsen, Chr. M. 323
 Jacobsen, Hans 87, 117
 Jacobsen, J. P. 303
 Jacobsen, Tyge 23
 Jakobsen, Axel 324, 332
 Jakobsen, Axel eller Sally 328
 Jakobsen, Sally 324, 332
 Jens (karl) 120
- Jens 313
 Jensdatter, Sidse 99f, 102
 Jensen (fængselspræst) 314
 Jensen (pastor) 323, 328f
 Jensen, C. A. 612
 Jensen, Hans 135
 Jensen, Hans 302
 Jensen, Ole Brandenborg 624f
 Jensen, Oluf 22
 Jensen, Peder 99
 Jensen, Sigurd 360, 363f, 624
 Jensen, Troels 23
 Jensen, Victor 103, 105, 129
 Jensen-Stengaarden, Peter 317, 321, 324
 Jeppes, Else 16, 23
 Jeppsson, Gert 18
 Jespersen, Knud J. V. 337f
 Jespersen, Leon 453-481
 Jessen, Jens 310f
 Joachimsen, Johannes 119, 127
 Johnsen, Axel 613
 Johnsen, Henning 611
 Johnsen, Vilhelm Ferdinand 586, 589-592, 595-604
 Juel, Jens 147, 151, 607
 Juel, Ove 47, 54
 Juliane Marie (enkedronning) 142, 151, 159, 556, 560, 605
 Jung, John 165
 Juul, Anders Hansen 83, 87, 91, 102, 104, 108-113, 119
 Jyde, Anders 22
 Jørgensdatter, Johanne 74
 Jørgensen, A. D. 36, 331
 Jørgensen, Bent Nyløkke 421
 Jørgensen, Clara 611
 Jørgensen, Hans 611
 Jørgensen, Harald 157
 Jørgensen, Jørgen 419f
 Jørgensen, Peder 92
 Jørgensen, Sebastian Olden 33-72
- Kall, Johan Chr. 612, 615
 Karen, Rasmus Olsens hustru 82, 96-100, 104f
 Karl 10. Gustav 35, 63

- Karl 11. 34-36, 38, 46-48, 62f
 Karl 12. 35
 Katharina den Store 558, 560
 Kaupisch, Leonhard von 348, 349
 Keck, Birgitte 79, 92
 Keck, Rasmus 79, 92
 Keitel, Wilhelm 626
 Keith, Robert Murray 164-166, 179, 182, 186, 191
 Kejser-Olesen, Kirsten 339
 Kepler, Johannes 14
 Kieler, Laura 328
 Kielland, Alexander 303
 Kielman von Kielmansegg, Johan Adolph 46, 62, 64f
 Kierkegaard, Søren 317
 Kierulff, Andreas Christian 242, 244-285
 Kirchhoff, Hans 339
 Kirstein, Ernst Philip 200, 208, 227, 236
 Kjeldsen, Daniel 120
 Kjeldsen, Otto 120
 Kjempe (student) 610
 Kjølse, Klaus 339
 Klein, C. S. 304f, 318-320, 331
 Knopf, Elisabeth Hieronymusdatter 86f, 92
 Knopf, Elisabeth Nielsdatter 85, 91, 93
 Knudsen, Adrian Benoni Bentzon 588
 Knudsen, Bent 31
 Knudsen, Hans Christian 583-604
 Knudsen, Peter Adolph 584
 Knudsen, Philip Julius 602
 Knudsen, Poul 21
 Knudtzon, Kristian 347f
 Knuth, K.F., 345
 Koch, Hal 421
 Koch, Severin 549
 Korff, Hans Clausen 363, 630
 Korsgaard, K. P. 327
 Krabbe, Otte Eriksen 108, 127, 136
 Krag, Oluf 347
 Kramer, Christian Carl 485, 490-492, 494, 488f, 502, 505-509
 Krarup, H. S. 343
 Krieger, Andreas Frederik 318, 320, 325, 331
 Krieger, Johan Cornelius 618
 Kristensen, Thorkil 420-422, 426
 Kristensen-Randers, Jens Peter 297
 Krosigk, Lutz Schwerin von 626
 Krust, Svend 30
 Krüger, F. W. E. 363
 Kunzen, Carl Frederik 588, 592
 Kølle, Christan 609
 Kaas, Frederik Julius 193, 202, 204-206, 208, 233, 236, 237
 Ladefoged, Hans 131
 Ladefoged, Søren 139
 Landorph, Jørgen 116
 Lange, Mads Thomas 610
 Lange, Peder 88
 Lange, Thomas 609f, 615
 Lange, Villum 47, 50
 Langen, Ulrik 141
 Larsen (CB-pligtig ordonnans) 357f
 Larsen, Christian 73-140
 Larsen, fru 322
 Larsen, N. J. 300, 330
 Larsen, Svend Unmack 349
 Lauremberg, Christian 73-140
 Lauremberg, Hans Willumsen 73, 80
 Lauremberg, Johanna Catharina 74
 Lauridsen, Hans 88, 91, 110, 117, 119
 Lauridsen, John T. 339, 359-418, 621-703
 Lauridsen, Niels 99
 Lavesen, Holger 421, 433, 450
 Lawrence, Shinger 513
 Le Grand, Edward 167
 Le Maire, Jacob 45
 Lenthe, Ernst Ludwig Julius von 167, 182
 Leth, Theodor 335
 Lichtenstein, Heinrich Julius 169
 Liebe, Carl Christian 318, 325, 330
 Lilie, Marie 73
 Lilliecrona, Gustaf 38, 48, 53, 58, 64, 66
 Lindemann, Wilhelm 214
 Lindholm, Hans 618
 Lionne, Hugues de 67
 Lollich, Christen Glob 91
 Lollich, Peder Hansen 83, 86, 91f, 94, 99-102, 105, 116, 122, 124, 126, 132-134, 136

- Lollich, Thale Maria Pedersdatter 116
 Lotzbeck, C. F. F. L. baron von 354-356
 Louis XIV 200
 Louise (dronning af Danmark) 142, 171
 Louise (hertuginde af Augustenborg) 608
 Louise (landgrevinde af Hessen) 159
 Louise Anne 160f, 172
 Louise Augusta (prinsesse) 147, 149, 164, 166, 179, 182f, 556, 561f, 571
 Lucas (planter) 596
 Lund, Joachim 359, 624-626
 Lund, M. A. S. 317
 Luther (hans søster) 615
 Luther, Martin 82, 105f, 701
 Lykke, Henrik 28
 Lützow, mademoiselle de 186
 Løkkegaard, Frede 434
 Løvenørn, Poul 618

 Maderup, Oluf 501
 Mads i Skovridergården 131
 Madsen, Christen 95
 Madsen, Jacob Vesterdal 324
 Madsen, Max J. 408
 Madsen, Palle 89, 92-94, 102
 Madsen-Mygdal, Niels Peter 320, 329
 Malleville, Thomas 214
 Malmgart, Liselotte 85
 Manthey, Johan Georg Ludvig 611, 613
 Manuwel, Peter 196
 Margrethe (2.) (prinsesse) 352
 Maria Theresia (østrigsk kejserinde) 558
 Marott, Emil 326
 Martensen, H. L. 77
 Martin, John 496
 Mejer, Albert 465
 Melbourne, William 242
 Meulemann, Poul Clemens 629
 Meyer, Fritz 325
 Michaëlis, Johann David 484, 507
 Michelsdatter, Sara 122
 Mikkil 100
 Mogensen, Hans 136
 Mogensen, Haagen 23, 26
 Mogensen, Jens 22

 Mohr, Otto Carl 342f, 361
 Molesworth, Robert 34
 Moltke, Adam Gottlob 143, 146, 160, 484, 490-492, 495, 497f, 500-503, 505f, 511
 Monrad, Abigael 609
 Monrad, Anne Amalie Caroline 611
 Monrad, Barbara 609
 Monrad, Barbara Abigael 609
 Monrad, Carl Edward 611
 Monrad, Charlotte Dorothea Cathrine 611
 Monrad, Christian 609
 Monrad, Clara, f. Jørgensen 611, 619
 Monrad, D. G. 608
 Monrad, David (1666-1746) 609
 Monrad, David (1763-1847) 605-619
 Monrad, Ditlev Gothardt 318
 Monrad, Dorothea 609
 Monrad, Elisabeth 609
 Monrad, Elisabeth Davidsdatter 612
 Monrad, Ellen Barbara Abigael 611
 Monrad, Ellen Cathrine Barbara Abigael 611
 Monrad, Emilie Julie Henriette 611
 Monrad, Hans Thomas 611
 Monrad, Jørgen Herman (1714-1763) 609
 Monrad, Jørgen Herman (1794-1876) 608, 611
 Monrad, Lars 609
 Monrad, Lauritz Wilhelm 611
 Monrad, Lise Nathalie 611
 Monrad, Marcus Ditlev 609
 Monrad, Peter Johan 610, 613f
 Monrad, Peter Johan Wilhelm 611
 Moraht, Albrecht 361
 Mortensen, Clement 23, 26
 Mortensen, Peder 23, 26f
 Mule, Vilhelm 116
 Munch, Peter 337, 340, 342f, 346f
 Munck, Nicolai 562
 Munck, Niels 611, 614
 Munck, Willy 421, 428, 450
 Müller, Henrik 38, 45
 Müller, Ludvig Christian 295, 317, 321, 327
 Mynster, J. P. 77
 Møller, Anders Monrad 287-294, 605-619
 Møller, J. C. A. 329

- Møller, Laurids 99
Mørch, Bernt Jensen 528
- Nathansen, M. 317
Nedergaard, Emmike Andersen 95
Neergaard, Niels 295, 306, 312
Neiiendam, Christiania 324
Neiiendam, Johan A. 327
Nellemann, Johannes 298, 307, 324, 326, 333
Niebuhr, Carsten 483-513
Nielsen 313
Nielsen, Carl 23, 26f
Nielsen, Christen 23
Nielsen, Frode 324
Nielsen, frue 332
Nielsen, Hans Hauge 328
Nielsen, Hintze 22
Nielsen, Jacob 320
Nielsen, Mogens 120
Nielsen, Niels 103f, 129
Nielsen, Niels 23, 26f
Nielsen, Ole 99
Nielsen, Oluf 23
Nielsen, Peder 100
Nielsen, Peder 23
Nielsen, Th. 300-302, 315, 323, 334
Nielsen, Thomas 331
Nielsen, Aage 21
Nielsen Ourø, W. M. J. 353, 357
Nissen, Mogens R. 360f, 624-626
Nissen-Sandager (oversergent, vagtmester) 354f, 357
Noes, P. 300-302, 315, 323, 332, 334
Noué, Francois de la 460
Nugent, John 196
Nystrøm, Eiler 4
Nørregaard, Lauritz 615
- O'Neill, Ann 201
Oeser, Adam Friedrich 567
Ohsten, C. F. 588
Olesen, Anders 81, 109
Olesen, Laurids 120
Olsen, C. 350
Olsen, Knud 30
- Olsen, Kr. 312
Olsen, Poul Erik 193-240, 583-604
Olsen, Rasmus 82, 96-100, 104f
Olufsen, Bent 23
Oppenheim, Sophie Frederikke 584
Osborne, James 177
Osten, Adolph Siegfred von der 214
Otto, Joachim Christian 519
Oxenstierna, Axel 63
Oxenstierna, Bengt Gabrielsson 33
Oxholm, Frederik 591, 596
Oxholm, Peter Lotharius 197, 199, 201, 216, 225, 235
- Palk, Robert 510, 512f
Pancke, Günther 365, 622
Parsberg, Christoffer 48, 61
Paudianus 469
Paulli, Johan Georg 614
Paulli, Simon 43
Pedersdatter, Else 99
Pedersdatter, Signe 88f, 91, 110, 117, 119
Pedersen, Adser 22
Pedersen, Gudmand 23
Pedersen, Hans 23
Pedersen, Iver 30
Pedersen, Jacob 38f
Pedersen, Karl Peder 241-286
Pedersen, Knud 23
Pedersen, Mads Peder Buhl 322
Pedersen, Mogens 23, 31
Pedersen, Niels 22
Pedersen, Oluf 22f
Pedersen, Svend 22
Pedersen, Aage 23
Peschardt, Carl A. 363
Pesne, A. 168
Petersen (fuldmægtig) 313
Petersen 319
Petersen, Carl 491, 497
Petersen, Carsten Peter 313
Petersen, Christian Boas 592
Petersen, Julie 332
Petrick, Fritz 624
Philippi, F. 310

- Pihl, Mogens 421f
 Pingel, Victor 331
 Pio, Louis 309, 311
 Platon 465, 472
 Plessen, Louise von 146, 150, 156, 160, 165, 168, 170f, 181, 191
 Plütschau, Heinrich 489
 Pontoppidan, Morten 328f
 Portenarss, Kirsten Nielsdatter 126f
 Portuan, Dorothe, se Rode, Dorothe
 Portuan, Jens Jensen 87-89, 91, 95, 117, 119, 130
 Poulsen, Henning 625
 Poulsen, Mogens 22
 Prange, Knud 456
 Prior, William Wain 342, 344-346, 349
 Prom, Jacob 102
 Ptolemæus Philadelphus (ægyptisk konge) 472
 Pufendorf, Esaias 33-38, 47f, 62, 65, 68, 70, 72
 Pufendorf, Samuel 33
 Pulow, Cathrine 99f, 102
 Pulow, Hans Adam 100
 Purcell, William 193, 199, 202, 207, 209
 Paaske, Gregers Jensen 133

 Radlef, Jochim Ernst 96
 Ramsey, Alan 162
 Ramus, Peter 465
 Ranke, Leopold von 34
 Rantzau(-Ascheberg), Schack Carl 181
 Rantzau, Henrik 465
 Rasmussen, Haagen 22
 Rasmussen, Knud 23
 Rasmussen, Sophus Waldemar 618
 Rechnitzer, Hjalmar 337, 342, 344
 Reedtz, Peder 43, 47-49, 54, 61
 Renthe-Fink, Cecil von 342, 345f, 348, 621f, 624, 631, 637, 646, 681
 Resen, Hans Jacob 104
 Reventlow, Conrad 96, 132
 Reventlow, Ditlev 159, 173
 Reventlow, Ditlev Conrad 172, 173
 Ribbentrop, Joachim von 621
 Riber, Christoffer Pedersen 123

 Richard 313, 319
 Ripken, Georg 362
 Rode, Dorothe 87, 95, 110, 117, 119, 130
 Roepstorff, Ulrich Wilhelm 214
 Rogge, Anne Cathrine 74
 Roll, Albert 88
 Rosenkrantz (officer) 594
 Rosenkrantz, Holger 457
 Rosensparre, Oluf 19
 Rosensparre, Oluf 29-32
 Rothe, C. A. 206
 Rothe, Louis 586, 588f, 591f, 595, 597
 Rotwitt, Johan Otto 491, 497
 Rubin, Marcus 325
 Russell, John 242
 Rytter, Rasmus 120
 Røde, Søren 127
 Rømeling, Hans Henrik 618
 Raabye, Carl 345

 Safi, Ningo 222
 Salomon, J. C. 430
 Samuel 139
 Sattler, Rudolf 630
 Saxe, Niels 22
 Scavenius, Jakob 298, 316
 Schack, Hans 38, 43f
 Schade, Bodil Hansdatter 122f, 126f
 Schaumburg, Ernst M. E. 345, 349
 Scheel, Jørgen Erik 547
 Scheel, Jørgen Jacob greve 351-353
 Scheel, Peder 497, 507
 Schelderup, Jens 83, 87, 92, 94f, 101f, 109, 114f, 117-119, 121-123, 126-129, 131f, 136-139
 Scherup, Peder Mathias Gesmell 610, 614
 Schifter, Andreas 618
 Schimmelmänn, Heinrich Ernst 585, 610, 616
 Schjødte, Fylla 332
 Schjødte, J. M. C. S. 332
 Schlichtkrull, Christian Otto 337-343, 350, 353f, 358
 Schmidt, Hans Christian 518, 524, 550-553
 Schmieglitz-Otten, Juliane 141

- Scholten, Peter von 206, 583f, 587, 589, 592-597, 602, 604
- Schow, U. F. R. 305, 313, 315, 317, 320, 324, 332, 334f
- Schult, Didrik 61
- Schumacher, Johann Ludewig 518, 548-550
- Schumacher, Peter 47f, 50, 54f, 59-61, 68
- Schuppen, Petrus van 63
- Schytte, Anders Christensen 86, 87, 92, 94, 96-100, 104, 114, 117, 121, 130, 136, 139
- Schytte, Bartholomæus Christian Andersen 117
- Schønheyder, Johan Martin 204
- Schøyen, Peter Martin 612
- Seckendorff, Adolf Franz von 562
- Sehested, Charlotte 341, 343
- Sehested, Hannibal 36, 38, 40, 42f, 45
- Sehested, Jørgen 341
- Seidenfaden, Gunnar 363
- Sidney, Philip 463
- Sidsel, Peder Ibsens hustru 81, 104
- Skautrup, Peter 421
- Skeel, Christen 47, 54, 458
- Skelton (planter) 589
- Skinkel, Morten 38, 40, 47f, 50, 60, 66
- Skomager, Henrik 26f
- Skonning, Christen 116
- Skrædder, Christen 116
- Skrædder, Niels 23
- Smed, Jens 32
- Smid, Westhi 90
- Smidt, Claus Langhaar 204, 207
- Smidt, Mathias 496, 500f, 503
- Smith, Hother 325
- Sophie Amalie 37, 39, 48, 60, 62, 66
- Sophie Frederikke af Mecklenburg-Schwerin 183
- Sophie Magdalene 159
- Sort, Th. J. 323
- Spend, Ane Cathrine Jensdatter 87, 89
- Sponneck, W. C. E. 592
- Stabell, Johan Christian 204, 207
- Stagl, Justin 465
- Stampe, Henrik 196, 212, 229-232
- Stangbye, Anders 95, 99f
- Stauning, Thorvald 340f, 344-346, 348f
- Steen, Henriette 310
- Steengracht, Adolf von 361-363
- Stemann, D. von 340
- Stenckelsen, Ingmar 23
- Stendorph, Damianus 122f, 136
- Stendorph, Damina Christina 122
- Stendorph, Dorothe Magdalena 122
- Stoud, Frederik 200, 208, 227, 236
- Stranger, Catharine 609
- Stranger, Lars 609
- Stratton, George 513
- Struensee, Carl August 154, 186
- Struensee, Johann Friedrich 144, 146-149, 151f, 154-158, 175, 181, 186, 555-560, 564, 570, 605
- Suffolk, Henry Howard 167
- Svane-Knudsen, Asger 483-513
- Sveinbjörnsson, Jon Hjaltalin 348
- Svitzer, Emil Zeuthen 298
- Swane, Erland Pedersen 86
- Sylow, H. 309
- Søborg, Jens Christian 329
- Søbøtker, Johannes 214
- Søndergaard, Helmer 421
- Sørensdatter, Maren 121
- Sørensen, Augustinus 320, 323
- Sørensen, Enevold 320, 323
- Sørensen, Peder 129
- Tacitus 462
- Talbot, Gilbert 41, 45
- Tang, Jeppe 332
- Tauber, Johannes 318
- Terboven, Josef 625f
- Terlon, Hugues de 41, 62, 65-67, 71
- Termansen, Niels Jokum 331
- Thalbitzer, Carl Heinrich 547
- Thestrup, Knud 420
- Thiset, A. 13
- Thonning, Peter 200, 207, 208, 227, 236
- Thott, Anne Helvig 7f
- Thott, Jytte Dorette 7
- Thott, Knud 7
- Thott, Otto 159

Personregister

- Thott, Sofie 7f
 Thygesen, Holger Erik Hammer 322, 328
 Thyra (prinsesse) 345, 355
 Tillyard, Stella 157
 Tillyard, Stella 558
 Toksvig, Peter Kr. 312, 323
 Tolstrup 323
 Trampe, C. S. F. greve 344, 352, 356
 Trant, Carl Frederik 214
 Trojel, Thomas Frandsen 135f
 Trolle, Herluf 457
 Trommer, Aage 339
 Turner, Charles 510, 513
 Tømmermand, Jens 95
- Ulfeldt, Corfitz 38, 45
 Ulfeldt, Leonora Christine 38, 46
 Ulrikke Eleonora 66
 Usher, Francis 202, 203
- Vallekilde, Niels Christensen 86
 Vellev, Jens 3-32
 Vergil 43
 Vergur 186
 Victoria 153
 Vincent, Cecilia 216
 Vogt, Jørgen Herman 607
 Vogt, Nils Nilsen 609, 613f
 Voigt, Johann Heinrich 69
 von Humbolt, Wilhelm 424
 Voen, Sofie Enevoldsdatter 462
 Vrang, Rasmus Nielsen 87, 99, 120
 Væver, Rasmus Jensen 114, 117
 Væver, Søren 92, 116, 131
- Wachmann, Johann 38, 46
 Wachtmeister, Frederik Georg Hans Carl 8
- Waldegrave, Maria 185
 Walter, Alex 359, 361-363, 621, 700
 Walterstorff, Ernst Frederik 214
 Wandal, Hans 47, 52
 Wandal, Thalle Susanne Hansdatter 87
 Wang, Niels 74
 Wassard, Mathias 361, 363
 Waterstorff, Ernst Frederik von 606, 617f
 Weilbach, Philip Carl 351f
 Weizäcker, Ernst von 364
 Wellington, hertugen af 153
 Wendelboe, Ellen 609
 Werpup, Antoinette Eleonora von 165, 180, 185
 Weylle, Christen Osterssøn 17
 Wiedemann, Hermann 630
 Wiehl, Emil 361
 William Henry 174, 185
 Winkel, Harald 363f
 Wolter, Hans Chr. 461f
 Worsaae, J. J. A. 297
 Wrang, Rasmus Nielsen 74
 Wraxall, Nathaniel William 151, 169, 567
 Wuchters, Abraham 35
 Wunder, E. M. 629f
 Wynn, Henry 242
 Würtz, Paul 38, 44
- Ysted, Lars Pedersen 87, 117, 126, 135f
- Ziegenbalg, Bartholomæus 489
- Ørsted, Anders Sandøe 200, 202, 205-208, 228, 233, 236, 241, 323
 Østrup, Jens 500f
- Aagaard, Peter 614

